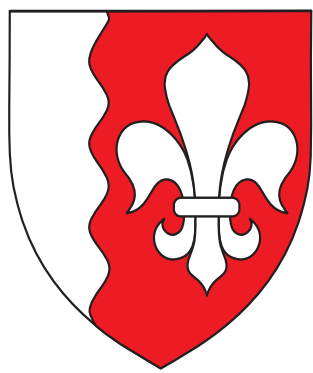

Jõelähtme

VALLALEHT

NR. 132

APRIL 2008

Sisukord

Puhta ja parema Jõelähtme eest!
Teeme Ära 2008.

Kaevanduste nuhtlus jätkub

Volikogu esimees hakkab vastu võtma

Hõbemägi on maagiline paik ja inimesi alati ligi tõmmanud.
Tõnu Ojap meenutab

Elanikud pöördusid keskkonnaministeeriumi poole

Jätkub planeeringute teema.

Nurmevälja on planeeringuala Iru külas.

Turismoote tervikontseptsioon on valmis!

Loole tuleb uus staadion

Paremad laululapsed ja lasteteatrid on selgunud

Kostiveres valiti alevivanemat

Kulu ei tohi põletada ja koerad-kassid tuleb kodus hoida.

Hiirtel oli pidu

Jõelähtmes toimub Balti suurim golfiturniir

Rait Kook

Taas on proovile pandud Jõelähtme elanike tahe – kas muutuda „karjäärade vallaks” või hakata riiklikule raiskamispoliitikale vastu. Mida toob enesega kaasa loodusressursside mõtlematu ekspluateerimine inim- ja looduskeskkonna arvelt, teavad jõelähtmelased väga hästi.

Jõelähtme

Mööda Peterburi maanteed pealinast välja sõites on sinise kandi eripäraks vaade hiigelaugudele ja segipööratud maastikule. See ei saa olla ega pea olema meie valla saatus. Loo lubjakivi maardla vastu laiemale avalikkusele suunatud pöördumisele on allkirja andnud pea kõik Loo aleviku elanikud. Nüüd saab näha, kas riigi valitsus ka tegelikkuses kodanike arvamusega arvestab. Saab näha, kas rahvaga mängitakse osalusdemokraatiat, et jõupositsioonilt tugevama õigusega asi lõpuks ikkagi ära teha? Või siiski pääseb terve mõistus võidule ning arenev Loo alevik pealinnal külje all jääb ellu? Hinges on pisut lootust, sest just meie vallast sai paarkümmend aastat tagasi alguse fosforiidisõda.

Kui Keskkonnaministeeriumi Maavarade komisjon kabinetivaikuses otsustas muuta Loo aleviku ja Peterburi maantee vahelise loopealse ala riikliku tähtsusega aktiivse varuga paemaardlaks näitas aastanumber 1996. Jah, sugugi mitte 1976 ega ka 1986! Väidetavalt sai vald sellest otsusest teada aastaid hiljem. Vastavad järelepärimistele suunati Keskkonnaministeeriumist hoopis Tallinna linnavalitsusse põhjendusega, et Loo aktiivvarud on vajalikud pealinnale, kes tarbib oma

arenguks pidevalt ehitusmaterjali.

Tants Loo karjääri kasutuselevõtu ümber on kestnud aastaid, kuid alles nüüd jõudnud kaevandaja poolt reaalse tegevuseni – kaevandusloa realiseerimisele keskkonnamõtjude hinnangu algtamisega. Kas on juhus, et uus keskkonnaminister tegi ametisse astudes oma esimesed avalikud avaldused just karjäärirajamist, tuli ministri suust üsna üleolev ütlemine.

Tundub, et säästva arengu strateegia on Eestis jäänud senini vaid sõnakõlksuks. Rajada hoogsalt valglinnastumise tagajärjel tekkinud olukorras tiheda inimasustuse serva karjäär on nii säästva arengu põhimõtete kui ka terve mõistuse vastane. Täie aruga inimene ei kaeva ometi oma kodu õuele auku, mis peagi veega täitub, kui üldse täitub....

Paekarjäärid on Põhja-Eesti nuhtlus ja inimeste vastasseis neile kasvab jätkuvalt. Loo kooli saalis toimunud keskkonnamõtjude hindamise programmi arutelul oli vastasseisu tunda iga osaleja näoilme. Liikumatu istusid mees ja naine maskidega, millel tekstid: „Vaikust” ja „Õhku”. Üks

nõrindud Loo elanik avaldas: „Olen kogu pika eluea rabanud, et rajada oma kodu, laenu selle kodu eest tasumiseks jätkub elu lõpuni. Kelle poole peaksin pöörduma abi ja kaitse saamiseks olukorras, kus paarisaja meetri kaugusele tahetakse rajada tervistkahjustavat kaevandust, mis rikub elu ja tervise? Jääb veel lisada, et koolimajast jääb kavandatava karjääriini vaid paarsada meetrit. Kes hindab inimeste varale tekitatud kahju, mida karjääri rajamine kaasa toob? Kes need kahjud inimestele korvab? „Paekivi pole päritud esivanematelt vaid laenatud lastelastelt” seisab koolisaali seinal laste joonistatud plakatil. Nii konstruktiivset ja argumenteeritud vastasseisu esitamist ei ole kaevandajad vist veel kuskil Eestis varem kohanud. Süda jäi rahule: meie valla rahvas on mõistlik ja arukas ning lootus hinge: riik peab ometigi oma inimesi kaitsma.

Valla volikogu, komisjonide ja valdavalitsuse liikmete poolt on otsitud ja leitud sellele suurejoonelisele karjääririnduse poliitikale ka tõsiseltvõetavad alternatiivid. Lähtudes säästva arengu strateegia põhimõtetest on välja pakutud Peterburi maantee kanalisse süvendamine, et kasutada selle all olevad väärtuslikud paearvad mõistlikult. See

vähendaks maanteelt kostvat müra ning ei lõikaks meie valda kaheks, mis valmistaks inimeste liikumisele suuri takistusi. Pealegi saaks kaevandajad kätte väärtusliku paekivi. On moodustatud vastav töögrupp vaagimaks seda inimesi ja keskkonda säästvat ning mõistlikku arengualternatiivi. Hea, et Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Keskkonnaministeerium ja Geoloogiakeskus sellesse ideesse positiivselt suhtunud ja osalevad töögruppis, liituda on lubanud ka regionaalministri esindajad.

Hädaohu ärahoidmiseks tuleb ise targalt ja visalt tegutseda.

„Ja milleks kogu see trall Rebala kaitseala teemaplaneeringu ümber samas kus maa jalge alt tühjaks uuristatakse?” sõnas üks küllavanem tabavalt.

Meie vald on terviklik eluruum. Siin on Maardu põhja- ja lõunakarjäär. Rajada tahetakse Loo ja Ruu lubjakivi kaevandusi, kõrgeima riskiastmega vedelgaasi terminali Muuga sadamasse, ulmelist graniidikaevandust Maardu piirile.....Kui palju siia seda kõike mahub inimeste kõrvale? Või asustada inimesed mujale ja tehagi meie armastatud koduvallast üks suur auk?

Valik on meie!

Vald kaevandusele kätt ette panna ei saa, karjääri tuleku üle otsustab keskkonnaministeerium.

Kas tõesti ei ulatu vallarahva hääl otsustajate kõrvu kuigi kaevanduse vastu on andnud allkirja pea kõik Loo aleviku elanikud?

Kas riigi otsused on kohalike omavalitsuste ja elanike suhtes ülemuslikud?

Jätkame neile küsimustele vastuste otsimist järgmise kuu lehenumbris.

VOLIKOGU VEERG

Art Kuum
volikogu esimees

25. märtsil toimunud volikogu istung oli eelkõige täidetud aruteludega detilplaneeringute üle. Päevakorras oli seitsme detailplaneeringu algatamine ja sama palju planeeringuid läks ka kehtestamisele. Kellel huvi, saab nende otsustega tutvuda, kuid laiemale lugejaskonnale ei paku need ilmselt mitte midagi ja seepärast ei hakka siinkohal neil pikemalt peatuma.

Kogu valla jaoks oluline oli viimasel volikogu istungil tehtud otsus Muusikakooli asutamise kohta ja muusikakooli põhimääruse kinnitamise. Sellega löi volikogu seadusliku aluse muusikakoolile ja ma väga loodan, et muusikakooli rajamise idee saab peagi ka ellu viidud.

Esimesele lugemisele läks valla arengukava muutmine, mis tähendab, et kätte on jõudnud viimane aeg täiendusettepanekute esitamiseks. Tõenäoliselt läheb muudetud arengukava kehtestamisele juba järgmisel volikogu istungil, kuid enne seda arutatakse see läbi kõikides volikogu komisjonides. Kellel on ettepanekuid või märkusi meie valla arengukavasse, võib need edastada vastava komisjoni esimehele või ka otse mulle artkuum@hotmail.com.

Olen mitmel korral lubanud astuda samme volikogu töö parandamiseks, selle muutmiseks tõhusamaks ja läbipaistvamaks ning avalikumaks. Nüüd olen astunud ka konkreetse sammu selles suunas. Nimelt alustan esimest korda Jõelähtme valla ajaloos volikogu esimehe vastuvõttudega.

Volikogu on vallaelanike valitud esinduskogu, kes peab seisma vallarahva huvide eest ja et seda paremini teha, peab volikogu olema vallaelanike jaoks avatud.

Iga vallaelanik peab saama volikogu poole pöörduda ja mitte ainult kirjalikult, vaid ka näost-näku, kui olukorra lahendamine seda nõuab. Arusaadavalt ei kuulu muidugi kõikide probleemide lahendamine volikogu kompetentsi, kuid suuremal või väiksemal määral on volikogul võimalus pea igasse küsimusse sekkuda. Eelkõige ootan selliseid probleeme, mis vallavalitsuse tasemel ei ole rahuldavat lahendust leidnud, kuid miks mitte ka kõiki teisi, sest rõhutan veelkord, et iga vallakodanikul peab olema võimalus oma valitud volikogu poole pöörduda. Teiselt poolt on volikogul oma töö parema korraldamise nimel esmatähtis saada tagasisidet neilt inimestelt, keda volikogu tegelikult esindab.

Oluline on muidugi silmas pidada, et volikogu täidab vallas seadusandlikku funktsiooni ega saa hakata valda juhtima, kuid volikogu annab piltlikult õeldes suuna ja kehtestab reeglid, millest vallavalitsus peab oma tegevuses juhinduma. Tõsisemate probleemidega aga ongi vahel nii, et kehtivate raamide piires pole võimalik neid lahendada ja siis on volikogu sekkumine juba vältimatu.

Kuna varem ei ole Jõelähtme vallas kunagi volikogu esimehe vastuvõtte toimunud, siis oli mul väga raske hinnata, kui tihedalt need peaksid toimuma, kuid esialgu otsustasin, et vastuvõtt on kord kuus – samal päeval kui volikogu istung ehk siis iga kuu viimasel teisipäeval kell 14 kuni 17.

Tõenäoliselt oleks ootamiste vältimiseks parem kohumine eelnevalt kokku leppida telefonitsi või e-maili teel. Aga iga juhul saavad vastu võetud kõik, kellel vallas asjaajamistega probleemid on tekkinud ja kes arvavad, et volikogust võiks olla abi.

Kogu üldtoodud informatsiooni koos kontaktidega leiate ka valla kodulehelt.

artkuum@hotmail.com

Hõbemägi

Hõbemägi oma harukordselt kauni vaatega merele, oma avatusega, oma laudsidele pinnasega omas kahtlemata inimestele erakordset tõmbejõudu ja maagilist tähendust.

Hõbemäena tuntud klindiriba, mis kõrgub alguses Ülgase küla territooriumi kohal, aga põhiliselt jääb Kostiranna küla kohale, on iidsetest aegadest inimeste meeli köitnud. Juba nimi Hõbemägi ise kõneleb sellest, et see paik oli meie esivanematel kuidagi eriliselt väärtustatud ja mängis iselaadset rolli nende elus. Hõbe oli ju esisade kõige suurem varandus, kõikides muistendites mainitakse eelkõige hõbedat, siis aga kulda, mis Eestimaal oli napp. Legendi järgi olevat ennemuistsel ajal, kui meri käis veel vastu paekallast, laev raske hõbedalastiga sattunud tormi kätte. Tugev tuul ja suured lained olevat laeva vastu kallast pilbasteks löönud ja kogu raske hõbedalast läinud põhja, kus ta olevat peidus ja ootab siiani õnnelikku leidjat. Isegi koht olevat teada. Hõbedalast asub seal, kus vesi jookseb kahte harusse.

Kuna Hõbemägi on ainult tibatillukene osa Põhja-Eesti klindist, ei ole seda Eesti Entsüklopeedias märksõnana olemas. Mõnerealist informatsiooni võib leida turismibrošüürist „Harju rajooni ajaloo- ja kultuurimälestised“, Tallinn 1988, kus on ka avaldatud arvamus, et Hõbemäge võidi kasutada analoogiliselt Saaremaa Panga (Mustjala) pangaga ohverduspaigana.

Tsiteerin brošüüri: „Eeskätt tuntakse sellise kohana Ülgase Hõbemäge Rebala kaitsealal. See looduslikult kaunis paik on olnud massiliste rahvakogunemiste koht juba mäletamatutest aegadest. Veel 1920. aastail kogunes kevadpühade ajal siia tuhandeid inimesi lähedalt ja kaugelt, isegi Tallinnast ja Soomest. Vana pärimus seletab kohanime kunagi hukkunud hõbedalaevaga. Aga võib-olla on asi vastupidine: tõenäoliselt sooritati ürgses rebalaste hõimu kooskäimise- ja kultusepaigas hõbevalge jm. ohverdamisi.“

Kahjuks on selles väikeses lõigus palju väärinformatsiooni. Viga lipsas sisse tõenäoliselt juba laulva revolutsiooni päevil, kui Mart Laar tegi TV-saateid Eesti ajaloolistest paikadest ja sealt kuulsin saatetegija suust sõna-sõnalt sama informatsiooni. Juttu oli isegi metsavendadest Ülgase kaevandustes. Kes elas pärast sõda Kostirannas, mäletab väga hästi, kui valvsalt siin tegutses nõukogude piirivalve, mingitest metsavendadest ei saanud juttugi olla, küll aga oli üks kaevandustest Kostiranna ja Ülgase meeste turvaliseks samagoni ajamise kohaks. Rahvakogunemised ei toimunud siin ainult 20. aastail, vaid sõja alguseni. Vestlesin hiljuti ühe vanainimesega, kes võttis ise osa 1939. a. peost. Just nimelt peost, sest kogunemise eesmärgiks oli tants ja jalakeerutamine. Mis puutub soomlastesse, siis oli tegu ühe Kostiranna nooriku poegade-ga. Tüdruk oli Soome mehele läinud ja pojad tulid pühadeks Eestisse, ühel neist oli uhke ja kallis akordion, mida ta rahvale tantsuks mängis. Seega ei saa siin küll rääkida mingist ürgsest hõimudevahelisest seosest.

Aga siiski kätkeb Hõbemägi endas saladust, mida võib ainult aimata või oletada. Ei oska öelda, millistest allikatest oli pärit arheoloog Vello Lõugase jutt, et ennemuiste teataval päeval olevat mehed Rebala ja teistest küladest käinud Hõbemäel koos, seisnud ringis, vaikinud ja läinud laiali. Millal see toimus, ei tea, ma mõtlen siin sajandit. Hiljem võis sellest välja kujuneda juba suurem ja lõbusam rahvakogunemine. Nelipühad aga pole kaugel jaanipäevast ja suvisest pööripäevast, mis omas erilist tähendust muistses rahvakalendris ja on tänapäevani kõige tähtsam rahvakogunemiste aeg.

Kostiranna küla rahvas sõbralikult koos, pildistatud 20 sajandi algul.

Hõbemägi oma harukordselt kauni vaatega merele, oma avatusega, oma laudsidele pinnasega omas kahtlemata inimestele erakordset tõmbejõudu ja maagilist tähendust. Ja võib kindel olla, et see on kunagine kultuse ja ohvripaik, ka kivikalmed on siit kiviviske kauguses. Ja mis on veel tõenäosem, see polnud tavaline ohvripaik, kus lihtsalt paluti vilja- ja karjaõnne ja visati hõbetükke või münte klindiservast alla, vaid midagi enam.

Minu mõtted pani liikuma lühifilm „Ideefix“ Jaan Krossist, kus ta rääkis, et teda ükskord piinas mõte, kus täpselt toimusid Raikkülas Eesti maavanemate hõimunõupidamised muinasajal. Läti Hendriku kroonikas on mainitud Raikküla, aga kus? kus?... Vastuse leidmine muutus kirjanikule idee-fixiks. Ja siis juhuslikult leidis ta vastuse ühest „Horisondi“ numbrist. Seda „Horison-ti“ käepärast ei ole ja sellepärast toon siin ära, mida kirjutab Eesti Entsüklopeedia: „Hendriku Liivimaa kroonika teatel oli tollane Raela küla (1216 Raigele) muinaseestlaste kärejate (hõimunõupidamiste) paik – rahvapärimuste järgi peeti neid Paka mäena tuntud pangaastangul“. Niimoodi oli lugu Raikkülas!

Kärejaid peeti pangaastangul, järelikult omistati sellele kohale, pangale, erilist tähendust ja Hõbemägi on ju ka pank. Mis võis olla Hõbemäele lähedaste ja ka kaugemate hõimude paremaks nõupidamiste ja otsuste tegemiste paigaks kui Hõbemägi? Liiatigi kui sarnaseid paiku kasutati samal eesmärgil muinas-Eestis?

Vaieldamatult olid Rebala, Jõelähtme, Järgala Jõesuu, Parasmäe jne. tihedalt asustatud ja küllap tuli vähemalt üks kord aastas, südasuvel koguneda, et asju arutada ja otsuseid teha. Ja mis on loomulik, et nõupidamiste lõpul kinnitati otsuseid ohvrianniga. Kuna otsustati tõsiselt asju, pidi ka ohvriand vastav olema – hõbe!

Kahjuks minu lapsepõlve Hõbemäge pole enam. Pole imetabast vaadet külale ja merele, pole Katku metsa, kust sai korjata mustikaid kisselliks. Alvarist või loopealsest on jäänud vaid kitsas äär, ülejäänud neelas Maardu fos-

Nelipühade aegne kogunemine Hõbemäel kärejate aegadest. Vasakult Marta Ojap, Leida Lambot ja Irma Jüriper. Taamal paistab suur rahvahulk

foriidikarjäär. Ka ammustel aegadel kasutati Hõbemäge, kuid arukalt. Siin oli 19. saj. mõisa lubjaahi, mille koht koos aukudega, kust lubjapõletamiseks paasi murti, peaks ka praegu leitav olema otse endise fosforiidivabriku varemete kohal. Nii et mõisa lautade, tallide ja ka häärberi ehitamiseks kasutati kohalikku lubja. Lubjaaugu ümbruses õitsesid kevadel esimesed sinililled, aga lastele oli kurjalt ära keelatud sinna minna, kuna Hõbemägi ja eriti lubjaaugud otse kihasse kevadel rästikutest. Siin olevat ka vaskusse olnud, keda meie kandis peeti eksikombel eriti mürgiseks ja neid arvati pimedaks. Vaskuss olevat legendi järgi ütelnud rästikule, et kui ta veel näeks, lööksid matusekellad seitse korda päevas. Eesti Entsüklopeedia järgi on vaskuss tegelikult vaskuslaste sugukonda kuuluv sisalik, kes inimest ei hammusta. Tema kehvast nägemisest pole juttu. Niisiis võime kindlad olla, et Hõbemägi on ainulaadne koht mitte ainult oma ilusa loodusega (loodame, et kunagi langetatakse osa puid ja jälle avaneb vaade merele ja Kostiranna külale), vaid ka paik, mis on muinasajal meie esivanematele kallis ja tähtis.

Hõbemäe klindil on üksik talu nimega Põlendiku, mis kadus 1950. aastate lõpus, ka Katku talu oli tõenäoliselt vana asustuskoh. Katku lammutati 1960. aastatel seoses Maardu karjääri laiendamisega. Katku vanusest kõneleb juba nimi ise.

Tõnu Ojap
Kostiranna külast

Ants Lätti – kirjutamata eluromaan

Nad on olemas, nad on meie kõrval, sageli meie ümber ja meie lähedal. Nemad mäletavad meie kodukohas toimunud sündmusi, inimesi. Nende elusaatus on kui seiklusfilm või hea raamat. Aga see on elu ise!

Kindlasti on selline inimene Saha külas elav Ants Lätti – talus, mille teenis välja tema isa Vabadussõjas ja kuhu peremees on ikka ja jälle tagasi jõudnud.

Antsu isa oli haritud mees, kes ehitas Esimese maailmasõja ajal Lagedil kindlustusi. Antsu Jõgevalt pärit isal oli ka vanem vend. Nagu võiks olla ka eesti muinasjutus – vanem poeg päris talu, noorem sai hea hariduse. Antsu isa lõpetas kihelkonnakooli, õppis Riias maamõõtjaks. Vabadussõjas oli suurtükiväelane ja hiljem soomusrongil ohvitser.

Antsu ema oli pärit Saha külast. Lagedil sõjalisi kindlustusi ehitades tutvuski Antsu isa tema tulevase emaga. Teenete eest Vabadussõjas sai Antsu isa talukoha endise Maardu mõisa maadest Saha külas. Kuna isa töötas tähtsatel ametikohtadel põllumajandusministeeriumis Tallinnas, oli neil ka pealinnas korter. Antsu isa õppis maamõõdu eriala Eesti Vabariigi stipendiaadina Austrias ülikoolis. Antsu emast sai kooli abiõpetaja ja tedagi määrati eri paiguses tööpostile. Ema oli aktiivne kodutütarde liikumise eestvedaja. Nii pidas Sahal talu rohkem Antsu vanaisa – emaisa.

1941. aasta

Õnneliku ja haritud pere käekäiku segas vahele Eestile läbi ajaloo saatustlikuks saanud suurvõimude vallutusiha. 1940. aastal okupeeris Nõkogude Liit Eesti, võimule upitati kohalikud ja võõrad, siia komandeeritud kommunistid. Võõrad barbarid lõhkusid paljude inimeste ja perede saatuse igaveseks. Eriti ränk oli aasta 1941, kui natsi-Saksamaa ja kommunistliku NLiidu vahel puhkes sõda. Kaks valitud, kaks diktaatorit läksid maailma jagamisel kisklema.

Kui sõda algas, läksid ka Saha ja Maardu küla mehed Punaarmee mobilisatsiooni eest metsa. Ants jutustab, kuidas Saksa armee lähenes Saha ja Maarduni, et vallutada Punaarmee viimane vastupanukolle Eesti mandril, Balti punalipulise laevastiku peabaas Tallinn. „Venelased ehtasid Tallinna ümbruses kindlustusi. Siinkandis tehti korda Esimese maailmasõja aegseid kaevikuid, laskeposasid ja kahurite tulepunkte. Tugev kindlustussüsteem oli neil meie talu maadel Lubjaahju mäel. Just enne sakslaste tulekut vedasid mustades meremehemundrites punaarmeelased sinna raskekahuri ja kuulipildujad. Sord tuli meile politruk koos püssimehega süüa nõudma. Nad läksid lauta ja valisid välja mullika, kelle minema viisid. See vihastas,” meenutab Ants.

Kuid kõige rohkem imestab ta selle üle, kui ruttu sakslased venelaste vastupanu murdsid: „Ei olnud sakslastel eriti raskerelvastust ega midagi, aga ometi käis kõik väga kähku. Sakslased läksid siitkandist ruttu üle, umbes tund aega käis kõva tulistamine. Venelased andsid Lubjaahju mäelt kõvasti vastu, aga lühikese lahingu lõpptulemus oli 3 langenut sakslaste ja 7 langenut venelaste poolelt. Kogu aeg olid venelastel ka lennukid õhus, saksa lennukeid oli harva näha. Meie läksime naabripoisa ringele järele. Saime sõjasaagiks püsse, aga tahtsime ka püstolit. Vão juures oli puruks lastud vana Esimese maailmasõja aegne Eesti armeele kuulunud tank, mille venelased olid

ilmselt kasutusele võtnud. Kõik kohad olid venelaste laipu täis, püstol jäi meil saamata. Siis olid saksa sõdurid veel Maardu mõisa tammikus laagris.”

Sõjas Pitka-poisina

„Saksa ajal tekkis siin kohe väga tugev Omakaitse, kõik ümberkaudsed peremehed kuulusid selsesse. Omakaitse ülesanne oli valvata fosforiidivabrikut ja sinna viivat kitsarööpmelise raudtee silda. 1943. aastal läksin Raplamaale tuletõrje kursustele, vanemad mehed tankitõrjest ei tahtnud minna, saadeti nooremad,” meenutab Ants sõjasündmusi.

1943. aastal tekkis Antsul ja ühel tema sõbral mõte Soome põgeneda – nn kolmas valikuvõimalus. Kuid paadimehed olid Neeme rannas eesti poiste ülevedamisega sakslastele vahele jäänud ja üritus jäi ära. „Mu sõber läks siiski Soome, tuli hiljem tagasi ja sõdis 1944. aasta septembris soomepoiste pataljonis Tartu all.”

1944. aasta kevadel jõudis Punaarmee vasturünnakuks Leningradi alt Narva jõe taha. Eestit ähvardas oht käigult vallutatud saada. Siis tuli üldmobilisatsioon ja Jüri Uluotsa tuntud üleskutse kodumaa kaitsele asuda. Ka Ants läks. Väljaõpe toimus Kloogal, 20. diviisi tagavararügemendis. Ants sattus pioneeripataljoni. Ta meenutab, et enne rinde kokkuvarisemist septembris käisid Pitka saadikud rääkimas ja kutsusid eesti poisse vastupanule oma Eesti lipu all. „Pitka-vaimustus oli väga suur, mõtlesime tõemeeli teistest vabadussõjast. Septembris võtsime Klooga laagri sakslastelt üle. Sakslased tahtsid meid saata Saksamaale. Me ei olnud sellest huvitatud, tahtsime Sinimägedesse võitlema minna. Sinimägedes sõdinud mehed pidid olema ikka väga kõvad mehed. See, mis nad seal tegid, oli ime!

23. septembril tulidki meile autod järele. Mina ja veel kaks meest nopiti aga millegipärast välja ja jäeti ladusid valvama. Kuid autod ei jõudnudki enam Sinimägedesse. 23. septembril hakkasime autoga lääne poole sõitma. Kuulsime, et venelaste tankid on juba Tallinna jõudnud. Keila juures jätsime auto seisma ning ühinesime Pitka-poistega, kes organiseerisid Punaarmeele vastupanu. Meil olid aga ainult kerge-relvad. Tankirusikad pidid küll olemas olema, aga neil ei olnud sütikuid või mingi probleem nendega oli. Venelased liikusid kolonnis, tankid olid peavooriga maha jäänud. Andsime autode pihta tuld. Pidasime oma positsioonidel niikaua vastu, kui tunni aja pärast jõudsid tankid kohale. Meil ei olnud relvi tankidele vastu hakata, minul oli vaid püstolkuulipilduja. Siis aeti meid laiali. Meie poolelt sai 16 poissi Keila lahingus surma. Hakkasime mööda metsi liikuma, kes kuhu,” jutustab Ants viimasest Pitka-poiste lahingust.

Ants suundus Klooga lähistele, kus tema ema oli kooliõpetaja. Kuid ema oli koos Antsu õega juba lahkunud Paldiskisse laevale. Ants mee-

nutab ka kõige ärevamat hetke Kloogal: „Olime koolimajas, kui punaarmeelased tulid õue kaevule jooma. Meie olime täies mundris majas, kuid õnneks nad majja ei tulnud. Saime kusaigilt mingid teised riided siiski selga ja saksa mundritest lahti. Pärast käisid kuuldused, et kohalejõudnud Punaarmee laskis viimase laeva Paldiskist põhja. Siiski oli üks laev veel läinud ja sellel mu ema ja õde pääsesid. Olen mõelnud, et võibolla just meie vastupanu Keila lahingus lubas sellel viimasel laeval veel minema saada. Kes teab!”

Antsu ema ja õde jõudsid lõpuks Brasiiliasse. Ants arvab, et Saksamaal oli sõja lõpul ja pärast sõda külm ja toiduga väga vilets, sellepärast tahtis ema kuhugi hästi soojale maale. Antsul õnnestus ema külastada tema 90. sünnipäeval.

Uus punane aeg

Ega Antsul kuhugi mujale minna ei olnud kui isatallu tagasi. Õnneks soku-tas üks punasena tuntud kohalik mees ta fosforiidivabriku valvesse. Kuid 1944. aasta detsembris tuli ikkagi mobilisatsioonikutse Punaarmeesse. „Seal tehti ettepanek, et hakka miilitsaks. Mõtle-misaega ei antud. Mõtlesin, et parem juba miilitsasse kui rindele oma poiste vastu sõdima.” Ants oli miilits kuni 1946. aasta suveni ja mõtles pingsalt, kuidas sealt minema saada. „Eks targemad nõuandjad soovitasid, et kirjuta Nikolai Karotammale kiri, tahad oma poolel jäänud õpinguid keskkoolis jätkata. Kuid välja kutsuti hoopis julgeolekuülema Boriss Kummi enese juurde! Kumm muidugi ütles, et kuhugi te ei lähe, tuleb miilitsas edasi teenida. Kuid ma läksin ikka Tehnikaülikooli ettevalmistuskursustele ja midagi ei juhtunud. Tegin eksamid Tehnikaülikooli küll edukalt ära, aga vastu mind

siiski ei võetud. Võibolla sellepärast, et ema ja õde olid Saksamaale põgenenud.

Kuidas Antsust ameerika spioon sai

„Lõpetasin keskkooli, seal oli meil tore punt poisse koos. Oli ka Jaanus Orgulas, kes kutsus Moskvasse GITIS-esse õppima. Ega näitlejatöö mind just niiväga ei huvitanud. Mõtlesin, et saab siit ära ja vähemalt vene keele korralikult suhu. Saingi eksamitega sisse,” räägib Ants.

Moskvas kuulsid eestlased 1949. aasta märtsiküüditamisest. See vapustas noori inimesi. Kusagilt jõudsid nendeni andmed küüdivagunite arvu kohta. Otsustati, et läänemaailm peab sellest kommunistide julmusest kindlasti teada saama. „Meil oli priipäas Moskva Suure teatri etendustele. Panime tähele, et seal käis palju lääneriikide saatkondade diplomaate. Jälgisime ja uurisime nende liikumist, kas ja kus neid jälgitakse jne. Meil oli tekkinud kursusel omaette kamp, neli inimest, koos tegutsesimegi. Tahsime kindlasti andmeid küüditamise kohta ameeriklastele teada anda. Jõudsime niikau-gele, et suutsime USA diplomaadiga kokku leppida kohtumise, kus andmed üle anda. Kuid julgeolek oli meist osavam. 3. mail 1949 arreteeriti meid Moskvas Puškini väljakul, kuhu oli määratud kohtumine USA diplomaadiga. Kolm meist arreteeriti kohe, neljas püüti hiljem kinni. Meid viidi kuulsale Ljubljankale. Eeluurime kestis pool aastat. Kõige piinavamad olid lõputud öised ülekuulamise ja päeval ei lastud magada. Peksmine käis ka asja juurde. Algul esitati süüdistus spionaažis USA kasuks. Ma arvasin, et nad lasevad meid maha. Ljubljankas olid meil muidu üsna talutavad tingimused. Ju me olime eriti tähtsad kurjategijad, spioonid ikkagi. Olime kolmekesi kambris koos kahe professoriga. Üks oli geoloog, tõotanud Türgis ja teda süüdistati siis spioneerimises Türgi kasuks. Teine oli olnud tsaariarmee ohvitser ja punaste eest pärast bolševike riigipöört Hiinasse põgenenud. Kuid naiivne inimene oli uskunud Stalini kutset ja kodumaale tagasi pöördunud,” meenutab Ants aegu peenes vanglas, nagu ta ise muigega nimetab.

Spionaažisüüdistus võeti lõpuks siiski maha. Muidugi olid NKVD uurijad teada saanud, et Ants oli olnud Saksa sõjaväes. Lõpuks jäigi süüdistus riigireetmises ja grupiviisilises kuriteos, karistuseks 10 aastat vangilaagrit.

Vangilaagri elu - suhho bez vodnoje

Antsu teekond viis rongis kuriluulsas Stolõpini kupees ida poole. Kohe tekkis paljuräägitud vastuolu krimkade ja poliitiliste vahel. Rongis võimutsesid kriminaalkurjategijad. Lõpuks peatus rong Gorki linnast veidi edasi, Kirovi oblasti piiril, imelise kohanimemega paigas Suhho Bez Vodnoje. Seda võiks tõlkida kui „kuiv, ilma veeta“!

Jutustab Ants: „See oli küll etapivangla, metsatöölaager, kuid minu dokumentidega oli tekkinud mingi segadus ja nii ma sinna jäingi. Laagris ei olnud alguses mitte ühtegi

eestlast. Laadisime palke vagunitesse. Toit oli väga kehv, jäin sellel tööl väga nirkus. Siis juhtus õnnetus, jäin palgi alla ja sattusin haiglasse. Seal kohtasin esimest korda teist eestlast, ta oli selline vana laagrihünt. Tal oli suur pihutäis kaeru. Keetsime seda koos katelokis. See on sööma-aeg, me kogu eluks meelde jäänud. Siis saadeti ta edasi kuhugi mujale laagrisse. Pärast haiglat pandi mind metsatööbrigaadi. Kuid olin nii läbi, et kõlbasin vaid ok-sakorjajaks.”

Kuid siis naeratas Antsule õnn. Ta sai isale koju kirja saata. See on omaette uskumatu lugu. Kiri peideti vagunisse palkide alla ja paluti juhuslikul leidjal see posti panna. Ning leiduski aus inimene, kes seda tegi! Antsu vanaisa oli 1945. aastal surnud ja isa tuli Sahale ise talu pidama. Siis hakkas Ants isalt pakke saama ja elu läks pisut paremaks.

Laagriest räägib Ants veel niipalju, et hiljem hakkasid tulema vangistatud Balti riikidest, Ukrainast, Valgevenest. „Tegime isegi oma Balti riikide võrk-pallimeeskonna, mängisime ukrainlaste ja valgevenelastega. Nad olid läänealadelt pärit metsavennad, ukrainlased olid kõik kõvad bandeeralased olnud, vahvad ja ustavad semud. Uskumatu, aga meil oli õnneks ka mõistlik laagriülem, Punaarmeesst tulnud major, ei nõõkinud mehi, nagu mujalt olen kuulnud. Räägiti, et ta kupatati laagri-ülemaks, sest oli Saksamaal ameeriklastega liiga hästi läbi saanud. Laagrist sain lahti 1955. aastal, elukohaks määrati Tartu linn.”

Taas kodutalus

Ehkki Ants ei tohtinud ennast koju sisse kirjutada, tegi ta seda Lagedile ja elas ikkagi kodutalus. Põhjus oli selles, et tollal oli tema talu piiritsoonis. Ants õppis kergetööstustehnikumis elektrit, sai korraliku töökoha ja kutsuti pärast kooli lõpetamist 1960. aastal Klementi-nimelisse õmblusvabrikusse peamehhaanikuks. Ants jutustab, et alguses oli Klementi pisike vabrikuke, kuid pidevate liitmiste teel kasvas lõpuks suureks ettevõtteks, kes oli NLiidu süsteemis suur eesrindlane.

„Töötasin seal 11 aastat. Siis kuuldi, et ma olen vangilaagris olnud ja hakati organiseerima minu rehabiliteerimist! Ühel hetkel soovitati, et astu komparteisse ka, siis on kõik korras. See mulle ei sobinud. Läksin tööle peamehhaanikuna Tallinna Moemajja. Seal olin 6 aastat. Siis töötasin veel psühhoneuroloogia haiglas ja lõpuks tulin tööle Tallinna Linnuvabrikusse. Olin lõplikult koju jõudnud.”

Veel solidses eas astus Ants Kaitseliitu ja asus talu taastama. Üks Antsu sõber meenutab lustakat seika, kui nad Kaiseliidu taastamise algpäevil koos sõjaväeladusid pidid valvama: „Meile anti Hiinas tehtud vene Kalašnikovid kätte. Ants vaatas seda ja pani käest ära, ise otsustavalt teatades – ma rohkem saksa relvadega harjunud!”

Ants on väga toimekas ja intelligentne ning meeldiv vestluskaaslane. Tal on omad kindlad seisukohad maa-ilmapoliitikas.

Juba oma isa kõrvalt sai temast kirglik jahimees. Jahikirg pole teda jätnud tänaseni. Ehkki tema jahikaaslased ütlevad, et Ants rohkem toidab loomi kui neid laseb. Ants loeb palju, eriti ajaloolist ja looduskirjandust.

Ants on üks korralik eesti mees, kes käinud läbi tulest ja veest ja NKVD-st. See oli paljude selle põlvkonna inimeste saatus!

Toomas Kümmel

Ei, ei ja veelkord ei!

“Minister Tamkivi! Mõtlen laste peale!”, “Tahame, et siin lendaksid liblikad, mitte tolm!” Kümned samasulised plakatid olid kooliõpilased Lastekaitsele esimehe Rozeta Meose eestvedamisel paigutanud Loo kooli aula seintele reedel, 28. märtsil, kui pilgeni saali täis rahvast oli üle mitme aasta jälle murega kogunenud paekarjääri teemat arutama. Õhus oli tunda pinget ja ärevust – kas kaevandus seekord tõesti tuleb.

Lisaks kaevandamise soovi avaldanud AS-i Talter esindajatele oli kohal ka kogu Jõelähtme valla juhtkond eesotsas vallavanema Ardo Lassi ja volikogu esimehe Art Kuumiga, et jätkata kohalike elanike huvide kaitsmist.

Mäletatavasti kui 2003. aastal oli samuti karjääri avamine tõsiselt päevakorras, siis toonane vallavalitsus ja volikogu olid sellele selgelt vastu. Ja meil oli võimalik viimased viis aastat tugineda ka eelmistele keskkonnaministritele, kes austasid kohaliku võimu otsuseid ning arvestasid kohalike elanike vastuseisu kaevanduse rajamisele.

Kuid teatavasti esitas AS Talter maavara kaevandamise loa taotluse uuesti 11. aprillil 2007. aastal. Meenu-tuseks niipalju, et vahetult enne seda oli Riigikogu valimiste järel alates 5. aprillist 2007. a. ametisse saanud uus

Valitsus ja keskkonnaministriks nime-tatud reformierakondlane J. Tamkivi. Kuu aega hiljem, 2007. a. maikuu avaldas Jõelähtme vallavalikogu umb-usaldust ja võttis ametist maha toona-se reformierakondlasest vallavanema A. Umboja. Ja kuigi sellest palju ei ole räägitud, oli seoses paekarjääri rajami-sega üleskerkinud oht üks tema umb-usaldamise tegelikke põhjusi.

Kuna Loo külje all paiknev paekivi on riiklik maavara, siis juhul, kui kohalik omavalitsus annab nõusoleku kaevandamiseks, otsustab kaevandamis-loa väljaandmise keskkonnaminister koos talle alluva Maavarade Komis-joniga. Kui aga omavalitsus nõusolekut ei anna, siis keskkonnaministri ettepanekul teeb vastava otsuse Va-

bariigi Valitsus ning kohalike elanike ja kohalike võimu vastuseisu Valitsus arvestama ei pea. Hiljutisel meie valla eakate külas käigul Toompeale andiski praegune peaminister A. Ansip sellele küsimusele põikleva vastuse.

AS Talter soovib vahetult Loo külje all 45 ha suurusel alal kaevandada ja välja vedada kuni 7 meetri sügavuselt kokku üle 2,5 miljoni m³ paekivi, seda 5 aasta jooksul. Kes vähegi arvutada oskab, näeb, et 5 aasta jooksul oleks Loo tee peal katkematu suurte killustiku täidetud raskete veoautode vool. Tõenäoliselt jääks kaevandus meie elukeskkonda reostama rohkem kui 10 aastaks. Firma poolt pakutud uduse lubadusega teha karjäärist hiljem tehiskärv või tehnopark või elamuala, ei ole mõtet kohalikke elanikke meelitada. Liiga selgelt on meil mees Maardu keemiatehas ja igatüki võib ise vaadata, millises olekus on endised fosforiidikarjäärid ning kuidas toimub seal killustiku tootmine.

Õnneks ei saa tänapäeval anda kaevandamislube välja kergekäeliselt, vaid seadused nõuavad riskide ning kahjulike keskkonnamõjude ulatuse ja toime kindlakstegemist ning ka rahalist hindamist, samuti garantiisid ja meetmeid kahjude ärahoidmiseks, aga ka tekkida võivate kahjude korvami-seks.

Seaduse järgi tuleb keskkonnamõju hindamisel lähtuda:

- tegevuse ala ja selle lähiümbruse keskkonnatingimustest, muuhulgas tiheasutusega alade, ajaloo-, kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade ja Natura 2000 alade vastupanuvõimest;
- tegevuse iseloomust, kaasa arvatud selle tehnoloogiline tase, loodusvarade kasutamine, jäätm- ja energiamahukus ning lähipiirkonna teistest tegevustest;
- tegevusega kaasnevate tagajärjedest nagu vee, pinnase või õhu saastatus, jäätmeteke, müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn;
- tegevusega kaasnevate avariiohtude esinemise võimalikkusest, samuti kaasneva mõju suurusel, ruumilisest ulatusest;
- tegevuse kestusest, sagedusest ja pöörduvusest, toimest, kumulatiivsusest ja piiriülesest mõjust ning mõju ilmnemise tõenäosusest.

Kõige suuremad ohud Loo piirkonna inimeste tervisele ja ümbritsevale keskkonnale on pikaajaliselt seotud mürataseme ja õhureostuse tunduva suurenemisega. Õhusaaste ja müra tekitab lubjakivi kaevandamisel, laadimisel, killustiku tootmisel ja transpordil, eriti liikluskooormuse olulise kasvu tõttu. Samuti valitseb põhjavee saastumise oht.

Seadused nõuavad ka säästva arengu põhimõtete järgimist ning erinevate

alternatiivide kaalumist. Kohtumisel osundasid kohalikke elanikke toetavad asjatundjad eesotsas roheliste eestkõneleja Marek Strandbergiga mitmetele muudele võimalustele, mis väldiksid Loo külje all kaevanduse rajamise, mida aga seni ei ole põhjalikult uuritud. Keskkonnamõjude hindamiseks on kavandatud rohkem kui aasta aega ja siis alles selgub, kas riigil on alust kaevandamisloa taotlust rahuldada või mitte.

Loo kooli saali kogunenud rahvas esitas AS Talter esindajatele selge nõudmise loobuda kaevandamise kavatsusest.

Kuna kaevanduse rajamine tooks kahtlemata kaasa elukeskkonna ülemäärase kahjustamise ja mõjuks pärsivalt kogu piirkonna arengule, siis praegune vallavalitsus ja volikogu seisavad ka edaspidi kaevandamisloa väljaandmise vastu. Vallal on selles protsessis mitmeid võimalusi oma rahva huvide eest seismiseks ja me kaatseme neid võimalusi aktiivselt kasutada. Selleks kohustab meid ka juba praeguseks kaevanduse vastu kogutud rohkem kui 2000 allkirja.

Me kõik soovime, et siin ei lendaks tolm, vaid liblikad!

Maido Pajo,
Loo aleviku elanik
Valla volikogu liige

Elanike pöördumine keskkonnaministeriumi poole

Vastuväited AS Talter poolt esitatud Vao Lubjakivimaardla Loo lubjakivikarjääri Keskkonnamõju hindamise programmile.

Oleme kategooriliselt vastu kaevandamisloa väljaandmisele AS-le Talter (taotlus esitatud AS Talter poolt 11. 04. 2007) vahetult Loo aleviku külje all asuvast maardlast paekivi kaevandamiseks. Kaevanduse rajamine suure inimasustusega aleviku piirile, kus on juba välja kujunenud teraviklik elukeskkond, on lihtsalt vastutustundetu.

Kaevandamisega kaasnevad kahjulikud mõjutused (tolm, müra, vibratsioon, kaod veevarustuses, reostuskooormus jms.) Loo aleviku ja selle lähiümbruse elanike, eelkõige laste tervisele ja kohalikule elukeskkonnale on pöördumatud ning seda rahaga heastada ei ole võimalik.

Oleme seisukohal, et loa taotleja eeldatav kasum karjääri majandamisest võib olla saavutatud ainult teiste isikute õiguste olulise ja seadusvastase rikkumise puhul, isikute võrdsuse põhiseadusliku printsipi järgimisel oleks teistele isikutele tekitatav kahju suurem kui saadav kasu, mis on seaduskohaseks aluseks kaevandamisloa andmisest keeldumiseks.

Kohalikud elanikud on algatanud karjääri-vastase allkirjade kogumise, millest osavõtt on väga aktiivne.

Olles tutvunud AS Talter poolt esitatud Loo lubjakivikarjääri keskkonnamõju hindamise programmiga, esitame järgnevalt oma vastuväited ning nõudmised:

1. Oma programmis räägite uude tehnoloogia kasutamisest, st nn. mäe(frees)kombainiga kaevandamisest. Kas see kombain on AS –I Talter olemas? Kas seda on analoogsetes tingimustes testitud? Eestis töötab kaasajal teadaolevalt freeskombain Kiviõli põlevkivikarjääris. „Kombain purustab nii põlevkivi savikatest lubjakividest kui ka põlevkivi. Raskusi esineb (lõiketerad purunevad) põlevkivilasundis oleva 20-30 cm pakuse paekivi purustamisel. Kombain tarbib tunnis ligi 110 l kütust. Müratase on ligi 100 det-sibelli. Suureneb ligi 3 korda 1m³ lubjakivi koh-ta õhku erlduva CO₂ kogus ja müra tase tõuseb,“ kirjutatakse OÜ Vao Paas kodulehel avaldatud keskkonnamõju hinnangus. Edasi loeme, et OÜ Vao Paas katsetas 2007. a. augustis sellist frees-

kombaini Tondi-Vao karjääris ja tulemused olid järgnevad: suurenes müra, suurenes tuha (väheväärtuslike sõelmete) osakaal (kuni 40% kasutatud kivimist), mis ei ole kuidagi säästev tootmine. Masin ei suutnud toota killustiku tootmiseks vajamineva suurusel kivi ning lagunes pärast nädalast tööd (tööorgan purunes, kuna metall ei pea vastu sellisele koormusele, nagu seda on lubjakivi kaevandamine). Lisaks ei saa võrrelda Ida-Vrugaal põlevkivi vahekihtides ladestunud kaksikpaasi Tallinna külje all asuva Lasnamäe lademe olulisemalt kõvema paekiviga. Seoses eeltooduga nõuame katsetusi, mis on läbi viidud just Tallinna piirkonnas, näiteks Vao Karjääris ning et nendel katsetustel saaksid viibida ka kõik asjast huvitatud pooled. Samuti on väheusutav, et planeeritavat toomismahut on võimalik saavutada ühe töötava mäekombainiga.

2. Kaevanduse planeerimisel tuleb kindlasti eraldi hinnata ka kaevandusala teenindava transpordi ja teede kasutamise kaasnevat keskkonnamõju. Leiame, et kaevanduse rajamise ja kasutamise keskkonnamõjust saab tervikliku ettekujutuse siis, kui hinnatud on kõigi oluliste tegurite (sh teede) mõju. Kui mõju hinnatakse vaid osaliselt, oleks kaevandamisloa väljaandmise otsus ebaõige ja seda oleks ka võimatu haldusaktile kohaselt motiveerida, sest olulised asjaolud jääksid ju välja selgitamata. Seega nõuame, et oleks planeeritud ka teede asukoht ning hinnatud erinevate lahendusvariantide keskkonnamõju. Samas rõhutame, et teede planeerimine peab toimuma avatud protsessina, kus huvitatud isikutel on võimalik esitada ettepanekuid ja vastuväiteid.

3. Keskkonnamõju hindamise läbiviimisel nõuame selgust, kuidas ja missuguste vahenditega kavatseb AS Talter kompenseerida kahjud. Selleks, et kaevandusala mõjusfääri jäävate kinnistute omanike turvalisus oleks tagatud, peaks keskkonnamõju hinnangus eraldi lisana olema esitatud võimalik maksimaalsete kahjude kalkulatsioon (lisaks ASi Talter muud võimalikud kohustused teiste kaevandusala piirkondades)

koos rahalise kattega sellele. Samuti peaks AS Talter välja tooma, missuguses vormis kokkulepetega tagatakse elanikele kahjude kompenseerimine, sh märkida see, kellele missugused kahjud mis tingimustel kompenseeritakse – elamute, muude hoonete, kinnistute, metsa, põldude, kaevude ning inimeste tervise (s.h. allergikute) kahjustumise korral.

4. Eraldi palume hinnata, millised on alternatiivid Loo kaevandusele, kuidas need alternatiivid mõjutavad keskkonda ning milline oleks nende alternatiivide majanduslik tasuvus?

5. Palume hinnata ja analüüsida kaevanduse mõju: a) Põlva jõe ning b) Maardu järvele.

6. Palume hinnangut või analüüsi, kuidas on Loo lähedale rajatav kaevandus kooskõlas Säästva Arengu seaduses olevate põhimõtetega. Näiteks ütleb §2. Looduskeskkonna ja loodusvarade säästliku kasutamise eesmärk: Looduskeskkonna ja loodusvarade säästliku kasutamise eesmärgiks on tagada inimesi rahuldav elukeskkond ja majanduse arengu vajalikud ressursid looduskeskkonda oluliselt kahjustamata ning looduslikku mitmekesisust säilitades.

7. Nõuame hinnangut kinnisvara väärtuse languse kohta, kui palju võib elukeskkonna halvenemine mõjutada rahaliselt kinnisvaraomanikke.

8. Arvestades kinnisvara arenduse suunda ja temposid ning seda, et linn peaks kujunema nii, et igast suunast on tööle- ja kojusõidu aeg suhteliselt sama, võiks prognoosida lähemal kümnendil linna arengut just Jõelähtme – Kuusalu suunal. Seega lähemale kui 35 km Tallinnast ei tohiks mingil juhul avada uusi karjääre või arendada muid looduskeskkonda rikkuvaid tegevusi. Vaadates kaarti, on just see suund kõige rohkem metsastatud ning toimib linnale rohelise vööndina.

9. Eriti tähtsaks peame kaevanduse mõju põhjaveele ning nõuame põhjalikku hüdrogeoloogilist uuringut, sama uuringuga selgitada välja, kas antud alal esineb karste. Karstide olemasolu korral hinnata kaevandamise mõju karstidele.

10. Kõige suuremaks probleemiks saab olema

tolm, mis hakkab igapäevaselt inimeste elu häirima. Kuna tegemist on lageda alaga, on probleem seda suurem. Nõuame põhjalikke analüüse ja tolmu mudeli koostamist vastavalt karjääris üheaegselt töötavatele tehnikahikutele, arvestades, et tegemist on ilma kõrghaljastuse (metsata) piirkonnaga. Palume teha ka mudel ekstreemolude kohta, kui kogu tehnika töötab ja tuul puhub aleviku suunal üle 18 m/s. Teatavasti on kaevandustes probleem isegi ilma tehnikata, sest tugeva tuulega tekitab karjääri põhjas tuulekoridorid ja tolmukeerised.

11. Samuti nõuame müra mudeli koostamist eelmises punktis toodud tingimustel.

Kokkuvõtteks.

Loo alevik on oma Tallinna lähedusega köitnud paljusid noori peresid, kes on just viimasel aastatel rajanud siia oma kodud. Elanike arv alevikus on umbes 3000. Välja on arendatud korralik infrastruktuur – lasteaed, kool, kauplus, spordikompleks, noorte ja vanurite keskus, regulaarselt toimiv transpordihendus Tallinnaga. Tänu vee-, kanalisatsiooni-, elektri- ja gaasivarustuse arendamisele kaasajastub alevikus ettevõtluskeskkond. Ei ole ühtki argumenti, mis lubaks või annaks õiguse hävitada kõik, mis on pikkade aastatega inimeste poolt loodud. Tallinna lähipiirkonnas, isegi Jõelähtme vallas asub lubjakivimaardlaid, mille asukoht kaugemal tiheasutuse piirkondadest välistab neis kaevandamisel teiste isikute seaduslike õiguste olulist kahjustumist.

Palume Keskkonnaministeriumil teha omalt poolt kõik, et säilitada eluterve asum ja anda võimalus Loo alevikul areneda.

Nõuame, et Keskkonnaministerium jätkaks AS Talter kaevandamisloa taotluse rahuldamata.

Mittetulundusühing Loo Majaomanike Ühing
Mittetulundusühing Liivamäe Haldus

(üle 2000 allkirja)

Loo, Liivamäe ja Saha tulevikust

29. märtsil 2008 tutvustati Loo Kultuurikeskuses avalikult Loo aleviku, Liivamäe ja Saha küla üldplaneeringu eskiislahenduste ja keskkonnamõju strateegilise hindamise eelnõu.

Elanike huvi oli suur. On ju sellise planeeringu eesmärk luua kooskõlastatult planeerimiseseadusega korrektne alusdokument nende piirkondade arenguks. Avaliku protsessi kaudu peaks jõudma kõiki rahuldava kokkuleppeni, kuidas tagada Loo aleviku, Liivamäe ja Saha küla jätkusuutlik areng.

Avalikul tutvustamisel kuulati konsultatsiooniettevõtte planeerimisspetsialiste Pille Metspalut ja Marika Pärna, kes on selle piirkonna planeerimisega tegelejad. Nemat võtsid oma töös aluseks just kohalike elanike arvamusi, rõhutades, et valminud variandid ei ole veel lõplikud. Planeeringulahendus on koostatud tihedas koostöös vallavolikogu arengu- ja planeerimiskomisjoni ning keskkonnamõju strateegilise hindamise komisjonide arvates on see praegusel hetkel parim lahendus. Lühidalt siis kõnealusest arutelust.

Johann-Aksel Tarbe.

Lool elujõuline elanikkond

41% nimetatud piirkonna elanikest elab Lool. Vanuse poolest on elanikkond siin väga elujõuline. Eakaid inimesi on vähe. Üldplaneeringu peamine ülesanne on muuta elukeskkonda paremaks, jälgides praeguse elanikkonna huve. Loo alevikus, Saha ja Liivamäe külas on erinevad arenguvõimalused. Kolm erinevat stsenaariumi on valmis. Arengupiirid näitavad, kuhu peaks tulema elamumaa, tootmistmaa, roheala jne.

Siinkohal võimalike variantide lühikokkuvõtte:

I variant – arendatakse elamumaa, tootmistamada. Säilitatakse rohevõrgustik. Loo alevik ja Liivamäe küla kasvavad kokku.

II variant – lisandub umbes 600 inimest. Loo alevik ja Liivamäe jäävad eristatavaks, kokku ei kasva. Liivamäe küla veidi küll kasvab, aga suurt arendustegevust ei ole. Saha külas toimub arendustegevus hajasustuse põhimõttel.

III variant – Loo alevik, Liivamäe ja Saha küla kasvavad, aga ei lähe kokku. Vahele jääb roheala. Tootmisalasid tekib rohkem.

Kokkuvõttes otsustas planeeringu juhtühm aluseks võtta III variandi, kuid samas määrata arengu konkreetsed eeltingimused.

Tutvustati ka valminud eskiislahendust. Millised on elamumaa arendamise põhimõtted Lool ja Liivamäel? Selle lahenduse puhul tuleb elamumaa juurde, tekib kaks eraldiseisvat tiheasustusalat. Korrusealamud on lubatud ehitada olemasolevate elamute juurde Loo alevikus. Hooned tuleb kavandada arhitektuuriliselt sobivate gruppidega. Hoonete paigutus määratakse detailplaneeringuga. Krundi suurus: perealamut 1500 m², paariselamut 3000 m². Tootmisalade puhul on arvesse võetud head logistilist asukohta. Keskusealaks on Loo alevik. Tähtsad on ühiskondlike hoonete rajamise põhimõtted. Samuti peavad paigas olema puhke- ja virgestusalade arendamise põhimõtted. Oluline teema üldplaneeringu tegemisel on kergliiklusteed, teed, tänavad, liikluskorraldus.

Avalikul arutelul esitati ettepanekuid, mida rakendatakse võimaluse korral planeeringu järgmises etapis. Üks tähtsamaid ettepanekuid oli laiendada planeeringuala

ning sisse arvata ka Nehatu küla. Planeeringut täiendatakse ning alustatakse lähimal ajal kooskõlastamist erinevate asutustega.

Hiljuti toimus ka arutelu üldplaneeringu tingimuste kohta Saha külas. Esitati küsimus, kas küla soovib säilitada praegust külamiljööd või mitte. Hetkel ei ole veel lõplikku varianti. Konsultatsiooniettevõtte olid töö tegemisel toeks külaelanike seisukohad, mille alusel tehti erinevad arengumustrid. Kuna suur osa sellest piirkonnast asub Rebala muinsuskaitsealal, siis ühtsed tingimused on väga tähtsad. Ja see on päris keeruline ülesanne, kuidas leida tasakaal.

Arenguvariantide aluseks on selge seisukoht külaelanikelt, samuti vallavolikogult. 50% alast võiks elamumaa välja arendada. Krundid oleksid suurus 5000m², metsaalal 7000m².

Arenguvariantid

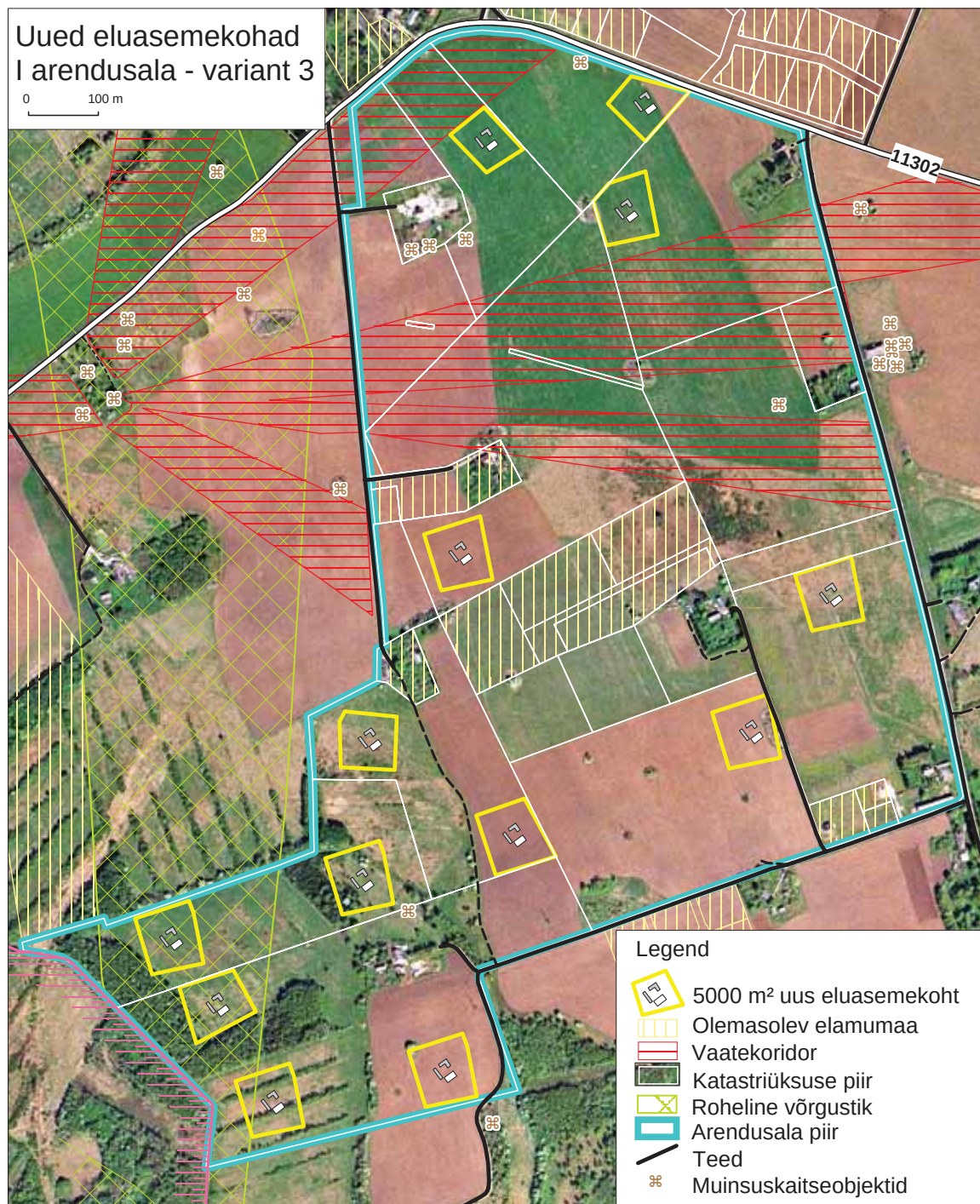
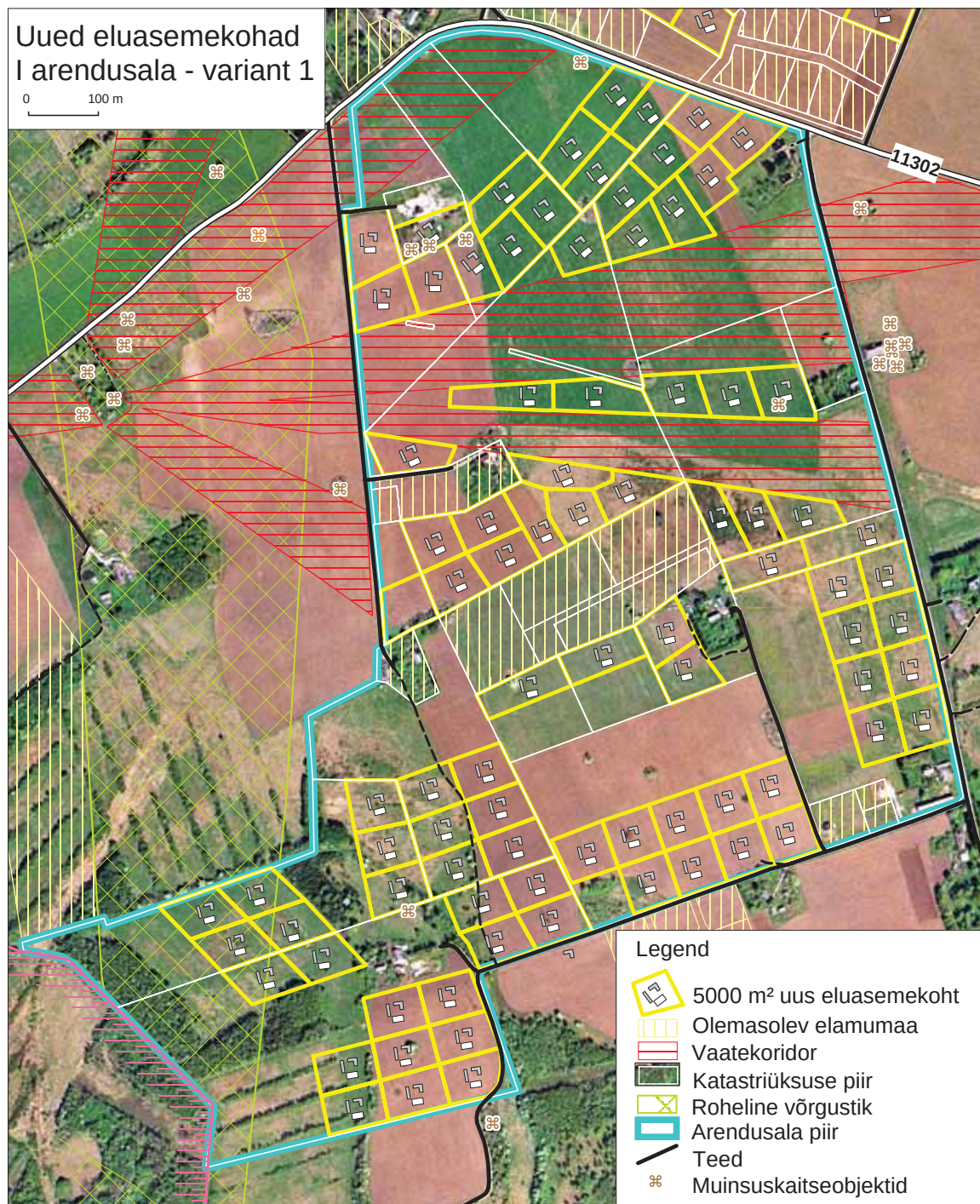
Arutleti põhiliselt kahe arenguvariandi üle.

I variandi (vt. skeemid) puhul toimub elamumaa ekstensiivne arendamine. Säilitama peaks vaatekoridore Saha kabelile. Eluasemekohad on paigutatud nii, et ongi arvestatud ainult vaatekoridori säilimisega. Sel lahendusel on omad plussid ja miinused. Arenguvariandi puhul tekib tihe asustatud struktuur, mis tingib ka ühisvee- ja kanalisatsiooni väljaehitamise. Põhjavesi on sellel alal suhteliselt kaitsmata, ressursse ei ole palju. Kui see muster realiseerub, siis kasvab elanike arv, mis omakorda tingib suurema veetarbimise. Liikluskorrumus kasvab oluliselt. Praegune maastikupilt muutub. Rohevõrgustiku koridor säilib, kuid läheb kitsamaks. Saha küla praegune miljööväärtus muutub aga tundmatuseni, ajalooline struktuur kaob.

III variant (vt. skeemid) – ei ole järgitud 50% reeglit. Üksikud eluasemekohad. Säilib kogu maastiku muster, vaatekoridorid, maastikupilt on avatud, rohekoridori funktsioon säilib. Inimeste arv ei suurene oluliselt. Hajasustus. Ei ole vaja arendada ühist veevärki. Liikluskorrumus jääb samaks.

Avaliku arutelu tulemusena lepitati esialgselt kokku (kuni küla teistsuguse seisukohani), et praegu jääb selles piirkonnas rajatavate krundide suuruseks 5000 m², arendada võib 50% olemasolevatest kinnistutest ning säilitatakse vaatekoridorid, mis täpsustatakse Muinsuskaitseametiga hilisemas etapis.

Johann-Aksel Tarbe
valla arhitekt

Asustusstruktuuri planeerimine

Asustus on see inimtegevusega mõjutatud avaliku ruumi kujunemise skelett, millele järk-järgult, kiht-kihilt laotakse peale kõik muud ruumilised mustrid ja inimtegevuse ilmingud.

Asustusstruktuuri arengu ajalooline ja funktsionaalne taust

Ehkki XIII sajand tõi Eesti elanikkonnale suuri muudatusi, ei põhjustanud külamaade mõisastamine ja talupoegade sageli vägivaldne ümberasustamine mõisa ääremaadele ning teiselt poolt rahvastiku juurdekasv ja uute põllumaade laialdane kasutuselevõtt olulist muutust külade maakasutussüsteemis. Kõige levinumaks külatüübiks jäi ka XIII-XIV sajandil sumbküla – hooned asusid küllalt tihedalt kobaras külasüdamas, mida ümbritsesid põllud ja karjamaad.

Kuid põlluharimisviiside ning eelkõige maastikuliste erinevuste tõttu hakkasid arenema ka teised külatüübid – künklik maastik, nn Kõrg-Eesti piirkond, soodustas rida- ja ahelkülade teket. See asustusmuster tekkis ka rannikualadele, kus igal majapidamisel oli oluline ligipääs merele. Looduslikult liigendatumates maastikupiirkondades tekkisid ka hajakülad. Külad koosnesid taluüdest, mille ümber olid koondatud kõik eluks ja majapidamiseks vajalikud hooned, alates elumajast ja lõpetades aida, sauna ja kaevuga.

Sellises muistses külas alustas sajanditepikust kujunemisteed ka Eesti originaalne, võõreskujudest mõjutamata ning ühtlasi väga monumentaalne taluehitus – rehielamu. See oli hästi kohanenud kohalikele looduslikele tingimustele ja maarahva elulaadile.

Samal ajal hakkasid kerkima meie aladel senitundmatud asustusmusterit mõjutanud hooneteliigid – kirikud ja mõisad.

Mõisaid hakati ehitama XIII sajandil. Mõisamajandus jäi sajanditeks Eestis asustusmusteri ja funktsionaalse toimimise arengu mõjutajaks. Alguses sarnanesid mõisakompleksid suurte taludega. Ühekorruseline rõhtpalkidest õlgatusega härrastemaja oli majapidamise keskseks hooneks. Taraga piiratud hoovi sügavuses asusid laudad, tallid ja laod. Mõisaarhitektuur saavutas oma hiilguse tipu alles XVII sajandil, seoses uhke barokk- ja hiljem klassitsistliku arhitektuuri ning kivikonstruktsioonide levikuga ja pargiarhitektuuri arenemisega. Mõisad koos oma parkide ja kilomeetritepikkuste alleedega muutusid ajapikku kirikute kõrval külamaastiku tugevateks dominantideks.

Keskaja lõpusajandil hakkasid külade üldisest massist üha selgemini esile kerkima nn tsentraalsed külad, esimesed asustuse keskuskohad. See oli põhjustatud ühiskondlike hoonete koonduisest mõnedesse soodsa asendiga küladesse. Esmalt tuleks märkida koolimaju. Neid hakati B. G. Forseliuse eestvedamisel ehitama XVII sajandi lõpul.

Teiseks hoogustus XVIII sajandi teisel poolel kõrtside levik. Need omapärased ühiskondlikud hooned olid praeguses mõistes universaalse funktsiooniga teenindusasutused, olles üheaegselt elanikele võõrastemaja, sööklä, kauplus ja isegi kultuurihoone, omavahelise suhtlemise koht.

Hiljem tekkisid nendesse küladesse veel posti-jaamad, kauplused. Sinna asusid elama käsitöölised: rätsepad, pottsepad, nahaparkalid, samuti külaintelligents – arstid, apteekrid, kooliõpetajad. Tihti oli selliste keskuste kujunemise eelduseks kas asend ümbruskonna teedesõlme ligiduses või kihelkonna halduskeskuses asunud kirik. Sageli võisid mõlemad funktsioonid kattuda.

Alates 1870. aastast hakkas asustuse ruumilist struktuuri mõjutama uus nähtus – raudtee. Raudteelasulatest kasvasid samuti tihti kohalikud keskused.

Vana maakorraldus kadunud

Pärisorjuse kaotamine Eesti alal ja turusuhte murdmine põllumajandusse põhjustas vana maakorralduse kadumise. Talude kruntimine ja päriseksoostmine oli uue asustusmusteri domineerimise eelduseks. Maa enesele ostnud talupojad eelistasid lahkuda sumb- ja ridaküladest ning rajada oma krundile uus elamine. Põllumaade pro-

duktiivsus, mulla viljakus ja rahvastiku tihedus põhjustasid hajaasustuse süvenenuma tekkimise pigem Lõuna- ja Kõrg-Eestis kui Põhja- ja Madal-Eestis ning saartel. Oma osa hajumisel oli ka maastikuliigendusel.

Veelgi süvenes maa-asustuse hajumine pärast Eesti Vabariigi iseseisvumist läbiviidud maareformi tagajärjel 1920-ndatel aastatel, mille käigus toimus ulatuslik mõisamaade võõrandamine, jagamine ja kruntimine. Aastatel 1939-1940 oli Eestis 140 000 talumajapidamist. Talude hajus paiknemine soodustas seda, et neist majapidamistest kujunesid suhteliselt autonoomsed ja iseseisvad paljufunktsionaalsed üksused, kus oli ühendatud elamine, tootmine ja teataval määral teenindus. Talude elujõulisuse aluseks oli suuresti spetsiifiline maaline, põllumajandusest determineeritud elulaad.

Samal ajal toimus kiire linnastumine. Maaomand määras elulaadi tüübi. Maata jäänud talupojad otsisid elatist linnades. Linnad kasvasid kiiresti välja keskaegsetest piiridest. Ajaloolise kompaktse linnasüdamega ümber tekkisid uued funktsionaalsed piirkonnad. Linnadesse siirdunud inimesed võtsid külaühiskonnast kaasa oma maalise elulaadi ja püüdsid seda kohandada linnatingimustes. Tekkisid eramute, nn aedlinnade piirkonnad. Eramu krundile rajatud kapsapõld oli taluõue omamoodi ületoomine linnatingimustesse. Linnastunud ühiskonnas sai see teatud perioodil kõlava nimetuse individuaalne abitootmine.

Eesti annekteerimine ja kommunistliku režiimi kehtestamine pärast Teist maailmasõda likvideerisid järk-järgult maa eraomandi. Maalise elulaadi kandjaks jäid vaid õueaiamaad ehk nn individuaalne abitootmine peenramaa ja mõne looma pidamise näol. Talude hajaasustus kuulutati kolhoseerimise käigus perspektiivituks. Perspektiivseteks maa-asulateks said kolhooside keskasulad, kuhu suunati kogu areng. Linnalist elulaadi püüti lisaks loomulikule arengule sunnivahenditega veelgi kiirendada. Tihti tekkisid kolhooside keskasulad mitte ajaloolistesse keskustesse, vaid need rajati täiesti tühjadele uutele aladele, näitamaks kolhoosikorra ideoloogilist ja propagandistlikku õigsust. Kolhoosikeskuste häda oli nende monofunktsionaalsus. Sama häda, mis kommunistliku režiimi ajal kujunes uute tööstusettevõtete ümber kujunenud asulates. Kolhoos või üks tööstusettevõtte olid sellise asula ainsaks funktsioneerimise aluseks. Konjunkturi muutumisel ja uute omandisuhete kehtestamisel pärast Eesti taasiseseisvumist kaotasid taolised asulad kiiresti oma igasuguse elujõu.

Linnastumises ei jäänud ka kommunistliku režiimiga riigid puutumata mujal maailmas toimunud uutest tendentsidest. Eelkõige oli selleks aglomeraatsioonide teke – valglinnastumine. Kuid kommunistliku režiimi tingimustes, kus maa ei olnud turu osa, vaba hinnakujundusega kauplemise vahend, toimus see ebadrikslike vormides. Suurlinnade tagamaale kerkisid töötajate aianud- ja suvilakoperatiivid. Teisalt loodi suurlinnade lähiumbrusse spetsialiseerunud kolhoose – aianuskolhoosid, kanakasvatuse kolhoosid jne, varustamaks kasvavate suurlinnade elanikke toiduainetega.

Pärast Eesti iseseisvuse taastamist on omandisuhete muutumise ja talumaade tagastamise järel mõõda mindud asustusmusteri ja keskuskohtade arenguperspektiividest. See küsimus vaikitakse kohalike omavalitsuste üldplaneeringutes lihtsalt maha, puudub igasugune arvestatav metoodika asutussüsteemi planeerimiseks, rääkimata juba ühtsest planeerimisest.

Omaette probleemne on Tallinna lähi- ja kaugtagamaa valdade asustusstruktuuride areng. Nendel aladel domineerib linnaline elulaad ja ajaloolise talusüsteemi alusel tekkinud asustusmusteri säilitamine või edasiarendamine on täiesti selgusetu. See asustusmuster eeldab talupidamise jätkumist või vähemalt põllumaade väljarentimist või nende kasutuses hoidmist muude tegevuste

toel (turism, looduskoolitused, puhke- ja spordipiirkondade areng jne).

Lisaks ei käsitleta Tallinna linnastut ühtse planeeringualana, mis oleks loomulik. Seda ei tehta isegi sellises valdkonnas nagu transport, mis võib kiiremini, kui poliitikud suudavad ette kujutada, põhjustada Tallinna kollapsi ja ettevõtete ning inimeste lahkumise veelgi suurema tagamaa aladele.

Kohalike omavalitsuste üldplaneeringutes on eklektika ning tegelikult taanduvad kõik ruumilist arengut puudutavad küsimused ühiskonnas toimuva iseregulatsiooni jälgimisele või tagantjärele kirjeldamisele. Otsuste tegemise peamiseks põhimõtteks on kujunenud kohalike omavalitsuste kaalutusotsused.

Hajaasustuse mõiste

Eesti Vabariigi planeerimiseseaduses ja ehituseaduses ei käsitleta mõisteid tiheasustus ja hajaasustus. Jõelähtme ja teiste Harjumaa valdade jaoks annab tegevusjuhise maakonnaplaneering. Selles on küll defineeritud tiheasustusalad, kuid hajaasustusalade määramine on jäetud valla üldplaneeringu määrata (Harju maakonnaplaneeringu I etapp. Tallinn, 1998, lk.155): Tihe- ja hajaasustusega alad määratakse maakonnaplaneeringuga ja täpsustatakse omavalitsuse üldplaneeringuga.

Tiheasutusega aladeks, kus detailplaneering on kohustuslik, loetakse:

- linna või alevi piires olev maa-ala. Linna või alevi piires asuvaid põllumaid või üle 2 ha metsamaid võib üldplaneeringuga määrata hajaasutusega aladeks.
- kompaktse hoonestusega, tänavate ja ühiste tehnovõrkudega aleviku- või külaosa;
- suvila- või aiandusühistu maa-ala;
- ühepereelamute, aiamaade või suvilate grupp, mis koosneb enam kui kolmest nimetatud hoonest, mille omavaheline kaugus on alla 100 m;
- eraldisesev rida- või sektsioonelamu(te) ala koos selle teenindamiseks vajaliku maaga;
- eraldisesev üle 1000 m² ehitusalase kogupinnaga tootmishoone(te) või laohoone(te) ala koos selle teenindamiseks vajaliku maaga;
- kämpingu või motelli maa-ala;
- puhkeküla või puhkebaasi maa-ala;
- spordikompleksi või supelranna maa-ala;
- väljaspool asulat asuv mõisasüda koos selle juurde kuuluva pargi maa-alaga;
- väljaspool asulat paikneva sadama, lennuvälja, autoteenindusjaama või bensiinijaama ala koos nende teenindamiseks vajaliku maaga.

Uute hoonete planeerimisel hajaasustusse on esimeseks küsimuseks uue hoonestusmusteri sobivus olemasolevaga. Külatüüpideks hajaasutuses on: sumbküla, ridaküla, hajaküla.

Külade kujunemisel mängis tähtsaimat osa põllumaade kujunemine ümber talu. Lõuna-Eestis ja Kõrg-Eestis domineerivad hajakülad, üksikud talud põldude, karjamaade, heinamaade ja metsatukkade keskel. Ajalooliselt arengult aga varasema kujunemisega ridakülad ja eelkõige sumbkülad on iseloomulikud Põhja-Eestile ja Madal-Eestile. Ka Jõelähtme Rebala külad on valdavalt sumbkülad (Vandjala, Rebala, Parasmäe). Kuid on ka ridakülasid (Loo küla). Hajakülade tüüp on iseloomulik valla ida- ja põhjaosas (Aruaru). Ei ole teada, et Eestis seni koostatud üldplaneeringud oleksid külatüüpidele ja nende erinevale planeerimiskavale seni üldse tähelepanu pööranud. See oleks tegelikult aga väga oluline, sest tänapäevases planeerimiskeeles on tiheda südamikuga sumbkülad tegelikult tiheasustusalad! Samuti nagu ridakülad. Ja taluühiskonna kõrgperioodil kujunenud hajakülad on klassikalises tähenduses hajaasustusalad.

Samuti on probleemid endiste mõisasüdamike planeerimisel. On ju talustruktuur vähendatud koopia väiksema maakasutusega mõisasüdamikest. Aga Harju maakonnaplaneering soovitab ka mõisasüdated valimata lugeda tiheasustusaladeks.

Seega on kujunenud olukord, kus iga valla üldplaneering püüab iseseisvalt anda hajaasustusaladele ja sinna uute hoonete rajamisele sisu ja numbrilisi parameetreid. Parem ei ole olukord selle probleemi määratlemisega ka planeerimist mõtestava ja suunava ametkonna tasandil. Näiteks Siseministeeriumi planeeringute osakonna juhataja kt Jüri Lass on Kernu valla lehes („Oma vald”, nr 11, 2006) vastanud küsimusele, kuidas määratleda hajaasustust.

„Igasugust tihedamat/kompaktsemat asustust, kus hoonestatud kinnistud asuvad üksteise kõrval ja neil on ühine tänav(avõrk) ning tehnovarustus, tuleb pidada kompaktseks asustuseks... Planeerimiseseadus defineerib niisugust ala kui alevike ja külade olemasolevat või kavandatavat, selgelt piiritletavat kompaktse asustusega ala (§3 lg 2). Selles definitsioonis on oluline sõnapaar selgelt piiritletav. Otsus selle üle, kas üks ala on selgelt piiritletud kompaktse asustusega, on lõppkokkuvõttes ikkagi kaalutusotsus, mille vald peab langetama, arvestades konkreetse koha tingimusi. Hajaasustuseks tuleks seega lugeda kõik need kohad, mis jäävad kompaktse asustusega aladest väljaspoole. Hajaasustus on reeglina talumaad koos seal asuvate taluhoonetega.”

Ehk siis hajaasustus on kõik see, mis ei ole tiheasustus. Olgem ausad, selline primitiivne lähenemine ei vii edasi ja ei võimalda probleemile vähimatki sisulist lahendust. Ning kõik taandub tegelikult üldplaneeringut vastuvõtva ja detailplaneeringuid kehtestava valla volikogu ja valitsuse kaalutusotsusteks. Tegelikult puudub igasugune ühtne reeglistik kaalutlemise alusena. Võib lühidalt kokku võtta, et üheski üldplaneeringus ei defineerita hajaasustust. Ehk kõik see, mis ei ole tiheasustusalala, ongi hajaasustus.

Asustuse ajaloolist kujunemist, ruumilist hierarhiat, funktsionaalset struktuuri, elanike elulaadi seotust asustusstruktuuriga, linnastu lähitagamaa iseärasusi ja perspektiivsete keskuskohtade arengu planeerimist mitte üheski üldplaneeringus sisuliselt ei käsitleta.

Valglinnastumine ja hajaasustus

Tallinna lähiumbruse valdade eripäraks on intensiivne valglinnastumine, mis jätab oma tugeva piseri ka asustuse planeerimisele. Vastavaid lähenemisi hajaasustusalade perspektiivile võib kokkuvõtvalt liigitada mitmeks tasandiks.

1. Hajaasustus ei ole üldse probleemiks ja sellist mõistet isegi ei käsitleta. Sellise lähenemise näiteks on Harku vald ja Viimsi vald. Kuid Viimsi valla üldplaneering määratleb väga selgelt valla elamupiirkondade domineeriva linnalise elulaadi. Seega nähakse Harku ja Viimsi puhul selgelt linnalist piirkonda.

2. Esmane primitiivne lähenemine, kus hajaasustalasid isegi ei püüta sisuliselt määratleda ning ainsaks numbriliseks kriteeriumiks on seatud krundi suurus, mitte väiksem kui 3000m² (Jõelähtme vald ja Keila vald).

3. Sama, mis eelmine, kuid numbrilisi kriteeriume on püütud rohkem detailiseerida. Näiteks on Saue vald, kus hajaasustusaladele uute elamute rajamiseks on kehtestatud krundi minimaalseteks suurusteks 5000m², mõnedes eraldi väljatoodud külades ka 1 ha. Samuti on sellistel

aladel määratud kajud – ehitiste väikseim lubatud vahekaugus ning ühele katastriüksusele lubatud hoonete arv – 1 elumaja ja maksimaalselt kolm sinna juurde kuuluvat abihoonet.

4. Oluliseks edasiarenduseks on Saku, Kiili ja Rae valla üldplaneeringud. Nende puhul tuleb lisaks eelnevatele numbrilistele kriteeriumidele sisse õueala mõiste. Katastriüksuste suuruseks hajaasustusaladel on üldjuhul 2 ha ja taraga piiratud lubatav õueala suurus maksimaalselt 2000 m².

Viimasest grupist võib veel eraldi välja tuua lähenemise hajaasustusega aladele. Nimetatud piirkondi määratletakse kui ajaloolisi nähtusi, mida on oma unikaalse mustri ja maastikulise kompleksi tõttu vaja kaitsta ja säilitada. Seetõttu on need lülitatud miljööväärtuslike alade hulka, kus on lihtsam kehtestada rangemaid ehituspiiranguid ja arendussurvet (Kiili, Rae).

Vaatamata sellele ei käsitleta ega määratleta erinevaid külatüüpe (sumbküla, ridaküla, hajaküla) üheski üldplaneeringus. Samuti ei analüüsita hajaasustuse praegust toimimist ning selle säilimise perspektiive.

Hajaasustuse tulevik

Hajaasustusalade säilimine ja perspektiiv on aglomeratsiooni (valglinnastumise) mõju- piirkondades eelkõige seotud maalise elulaadi säilimise perspektiividega. Kolhoosikorra ajal säilis paljudes kohtades hajaasustuse ajalooline muster, sest uute asulatüüpidega kerkisid kolhoosi keskasulad (Kostivere, Loo). Pärast Eesti taasiseseisvumist läbiviidud omandireform löi maade tagastamise näol eeldused talumajanduse taastekkeks. Oleks aga naiivne arvata, et taastub enne Teist maailmasõda Eestis valitsenud majanduskeskkond. Maailma majanduskeskkond on olemuslikult muutunud. Me ei tea ju seda, missuguseks oleks talumajandus oma loomuliku arengu teel kujunenud, kui Eesti oleks säilitanud iseseisvuse. Ilmselt oleks toimunud talumajapidamiste kontsentreerumine ja täna oleksid talud meenutanud vormilt pigem kunagist mõisamajandust selle iseloomuliku asustustruktüüri.

Maalise elulaadi ja põllumajandustootmise olulise muutumise kõrval on teiseks ülioluliseks mõjuriks valglinnastumine. Tallinn on valgunud üle ääre ja linn on vallutanud uusi alasid lähivaldade territooriumil. Konjunktuur põllumajanduses ja maa hinnas valglinnastu aladel kallutavad inimeste eelistusi põllumajandusliku väiketootmise lõpetamisele kinnisvaraarenduse kasuks.

Seetõttu võib hajaasustusalade toimimise perspektiive planeerimise seisukohalt liigitada:

- hajaasustuse matkimine,

- hajaasustuse kaitse ja säilitamine,
- olemasoleva talumajanduse perspektiivne jätkumine,
- uute funktsioonide ja tegevusalade perspektiiv.

Vormiline lähenemine hajaasustusele üldplaneeringutes uute hoonete rajamise reeglistikus – suurte kruntide, elamute suurte kujade, õuealade ja abihoonete arvu kehtestamine – on tegelikult ilma funktsionaalse planeerimiseta matkimisteguvus, mitte sisuline hajaasustusalade planeerimine.

Seega muutub planeerimisprotsessi tähtsaks küsimuseks talumajanduse perspektiiv, säilimine ja uued vormid. Samuti uute tegevuste ja majandusvaldkondade arenguvõimalused. Üks talumajanduse asustustruktüüri arenguvõimalusi on põllumajandusliku tootmise asendamine turismi- ja puhkemajandusega või nende kahe tegevuse kombinatsioon. Näiteks tuleb see mõte hästi välja Muhu valla üldplaneeringust –

Muhu valla külade ajaloolise struktüüri säilitamiseks ja taastamiseks soositakse elamute teket eelkõige endistele talukohtadele algses kohas.

Maakasutuse juhtfunktsioon on väikeelamumaa, millele on lubatud anda kuni 20% ulatuses ärimaa kõrvalfunktsioon, et soodustada turismi ja puhkusega seotud teenustesektori (majutus, toitlustus) arengut. Sealjuures ei tohi ärimaa arendamisega kaasneda olulist negatiivset mõju naaberladele (nt liiklusvoogude suurenemine, müra ja muu häirimine).

Olemasolevatel elamualadel ehitamisel (sh rekonstrueerimine ja renoveerimine) tuleb järgida väljakujunenud hoonestuse tihedust ja struktüüri, samuti ehitusmahtusid ja arhitektuurseid lahendusi (katusekalded, korrused, aknad, välisviimistlusmaterjalid jne). Ehitiste välisilme peab sobima ümbritseva miljöoga.

Vastavad uuringud sellise lähenemise mõtestamiseks kahjuks puuduvad.

Mida võtta, mida jätta?

Praegu on asustuse arenguprotsessis esindatud mitmed ajaloolised kihistused. Küsimus, mida neist säilitada, mida edasi arendada on Eesti regionaalplaneeringus siiani vastamata. Jõelähtme vallas leiame erinevaid asustustruktüüri tüüpe. Valglinnastumise seisukohalt ja asustruktüüri ühtse toimimise seisukohalt on mitmeid olulisi küsimusi, millele ei ole seni tähelepanu pööratud ja mida ei ole eriti uuritud.

1. Kas monofunktsionaalsed endised kolhoosikeskused suudavad täita teeninduskeskuste

funktsiooni uues situatsioonis ja kuidas need funktsioneerivad piirkonna väljakujunenud asustustruktüüris tervikuna?

2. Kas säilitada hajaasustuse erinevaid tüüpe ning kuidas seda teha uute tegevuste kaudu? Kuidas planeerida neile aladele uusi hoonestusalasid, kas ajaloolist asustustruktüüri säilitades, matkides või uusi tingimusi ning sotsiaalset keskkonda arvestades?

3. Uute asustusalade ehk elukülade funktsioonide ja elukeskkonna mitmekesistamine, et sinna ei tekiks üksnes sarnase demograafilise struktüüri (teatud vanusegruppide ja perekonnatüübiga), vaid ka linnas tööl käivaid elanikke.

4. Nõukogude perioodil valglinnastumise ilmingu vördstruktüüri – suvilakoperatiivide perspektiivid.

5. Uute teeninduskeskuste ja asustuse hierarhia planeerimine, uute töökohtade tekitamine.

Kas säilitada ajaloolist hajaasustust, kui põllumajandusele ei ole võimalik asendustegevust leida? See on küsimuste küsimus. Mõned Tallinna aglomeratsiooni mõju- piirkonnas asuvad vallad (Harku, Rae) ongi loobunud selle asustustruktüüri säilitamisest ja planeeringutes lähtunud vaid linnalise elulaadiga asustuse arenguperspektiividest. On iseloomulik, et linnalise asustuse piirkondades Viimsis ja Harkus on asustuse funktsionaalse ja sotsiaalse mitmekesistamise lahendamisel pööratud tüüpiliselt linnaliste lahenduste poole – tiheda asustusalal probleemi püütakse lahendada rohealade ja -võrgustike planeeringute kaudu. Nende alade planeering on tüüpiline aedlinn, kus elukeskkonna kvaliteeti püütakse määrata looduslike kompensatsioonialade kaudu. Nagu näitab Viimsi valla uuring, lahkusid inimesed linnast rohelusse, kuid linn on nad uuesti kätte saanud. Seetõttu on elanikkonna uuringule toetudes u 30% vallaelanike jaoks tõsiseks probleemiks intensiivne elamuehitus, mis suurendab elamualade tihedust ümbruskonnas, veel 30% Viimsi elanike jaoks valmistab see aga kohatise probleemi. Valglinnastumise teisel etapil kolib jõukam osa neist elanikest linnast eemale, linnast kaugtagamaale.

Nõukogude perioodist pärit suvilakoperatiivide alad ei sulandu ajaloolise asustustruktüüri ja loovad piirkonnas ebasobivaid sotsiaalseid ja demograafilisi koormusi. Näiteks jällegi Viimsi vallas moodustavad hinnanguliselt 50% valda elama asunud uueasukatest inimesed, kes on endise suvila ümber ehitanud aastaringseks elamiseks ehk püsikoduks. See on veelgi võimendanud elanike kiire kasvu tõttu tekkinud mahajäämust infrastruktuuris.

Elukülad meil ja mujal

Ulatuslikud uuelamupiirkonnad on moodustanud elukülad. Elanikeks on seal tihti noored pered, kuhu sünnib uusi lapsi. Elukülas puudub muu funktsioon peale ööbimise linnas töölkäimise vaheajal. Pikad sõidud tööle, laste viimiseks lasteaeda ja kooli, kaugus teeninduskeskustest ning loodusvaenulik ümbrus sunnivad mõne aja pärast selliste piirkondade rajamise ümber hindama.

Elukülade probleemid ja arenguperspektiivid on täiesti uurimata valdkond. Ei ole kuulda ideid sealse elukeskkonna parandamiseks, sotsiaalse struktüüri ja funktsioonide mitmekesistamiseks või kuidas luua neisse küldesse uusi töökohti ja planeerida neid olemasolevate ja arenevate teeninduskeskuste võrgustikus.

Tegelikult haakub elukülade probleem ka ajalooliste hajaasustuspriirkondade arenguperspektiividega – kuidas tihendada olemasolevaid hajaasustusalasid sotsiaalseid konflikte esile kutsumata. Nende väga oluliste probleemide lahendamiseks peaksime veidi uurima ka Skandinaavia kogemusi, kus on meile sarnased olud (hõre asustus, valglinnastumine edestab meie sarnaseid protsesse, asustustruktüüri sotsiaalsete probleemide läbiuuritus, asustustruktüüride sarnasus).

Nagu eespool selgus, sätestavad üldplaneeringud uute hoonete rajamise ajaloolistesse hajaasustusaladesse tegelikult tihti vaid matkimise, pööramata vähimatki tähelepanu sotsiaalsetele probleemidele, mis tekivad sellise tegevuse tagajärjel. Kuidas võtab väljakujunenud kokkuhoidev külaühiskond vastu uueasukaid? Uuringutest on selgunud, et kui uueasukate osatähtsus ületab mingi kriitilise piiri, võib olemasolev külaühiskond täielikult laguneda koos sellest tulenevate katastroofiliste tagajärgedega kogu elukeskkonnale. Traditsiooniline taluühiskond oli peretootmise printsiibil toimiv kooslus. Kuivõrd toimib see põhimõte veel tänapäeval, kas hajaasustuses elavate põllumajandustootjate järeltulijad moodustavad ühiselt elava pere, kes oma tuleviku- plaanid seob sama tegevusega samas kohas? Üheks võimaluseks on uute asendustegevuste arendamine ehk pereettevõtluse uued vormid.

Postindustriaalse ühiskonna tunnuseks on suur rakendatute hulk uutes majandussektorites. Asustuse planeerimise seisukohalt on oluline kodutöötajate plahvatuslik kasv. See annab võimaluse kodubüroode planeerimiseks, et luua hajaasustuses ja eluküldes uusi töökohti, uusi funktsioone.

Uute elupiirkondade planeerimisel tuleks vältida hajaasustuse vormilist matkimist. Perspektiivne on uute tihedküdade (ajalooline analoogia sumbküladega) planeerimine, kus oleksid esindatud mitmekesised elamutüübid. See tooks neisse elama erineva vanuse, sotsiaalse staatuse ja peresuhetega inimesi. Praeguste eluküdade probleemiks on see, et ühel hetkel on vaja hulgaliselt lasteaiakohti, seejärel koolikohti, siis lahkuvad lapsed iseseisvat elu elama ja külas domineerivad keskealised inimesed oma vajadustega. Seesugused elutsükli etapid panevad erinevatel perioodidel suuri koormusi erinevatele infrastruktuuri elementidele.

Teiseks tuleks neis asumites pöörata tähelepanu töökohtade loomise võimalustele kohapeal või valla territooriumil. Aja jooksul kujunevad neis küldes oma sotsiaalne ühiskond ja kokku- kuuluvustunne. Uute küdade planeerimisel tuleks lähtuda nende vahele jäävatest rohevõrgustikest, et uueehituslaid ei kataks ulatuslikke maa- alasid ühesuguste elamutüüpidega.

Jõelähtmes golfiväljakule kujunenud asustustruktüür näitab, et sellisel lähenemisel on perspektiivi. Ehkki vormiliselt on Manniva see uus küla, kus elavad ühesuguste huvidega ühesuguseid väärtusi omavad inimesed. Ühine huvi golfi loob ka samas töökohti. Traditsioone järgiv asustus looduslikult mitmekesisel kultuurmaastikul loob väärtusliku elukeskkonna. Elamud on 3-5 eritüübilistes gruppides ja üksteisest eraldatud looduslike kompensatsioonialadega. Funktsionaalsust loob sellele golfiväljak. See on üks väheseid näiteid, missuguseks võiks uute asustussüste planeerimine lähiajal kujuneda.

Toomas Kümmel
vallavolikogu liige
kummel@hot.ee

Jõelähtme laulupäev

On varakevad. Päike särab taevas ja räästad tilguvad lumesulavett. Veel oleks justkui aega, aga hinges ikka juba kevadine ootusärevus.

Kõigil oma asjatoimetused ja läbi talve kevadesse kandunud rütm, mis korraga kella keermisega tunni võrra, ennäe imet! avas justkui silmad.

Mis on sügis- talvesse maha jäänud? Kas rada või suisa lai looklev tee meie järel, mida mööda on üheskoos tulnud? Kellega koos, kuidas, miks?

On rõõm, kui tulemises on olnud entusiasmi, teotahet, üksteise ajaga arvestamist, õlgõla tunnet, soojust, armastust, mille läbi on loodud midagi uut ja kordumatut.

Nii on ajaveskid jahvatanud ja läbi erinevate sündmuste ning meie tegude jõudnud tänasesse päeva.

Eeloleva mõttelõnga kerimisega jõudsin kõigi nende toredate inimesteni, kes on aega leidnud ühisosa loomiseks. Mitte materiaalse, vaid inimesi üksteisega siduva, nähtamatu ühisosa tekimiseks.

Jõelähtme vallas on väga säravaid õpetajaid, päikselisi isiksusi, kes on enda ümber loonud energias pakatava keskkonna. Lapsevanemad, mõelge, kas mitte teiegi pole kaudselt mõne sellise väärt kooslusega seotud. Kas olete oma lapsega koos viibinud kooli või huviringi üritusel, mis on teie hinge kosutanud ja silma särama pannud? Või hoopis lugenud mõnda kuulutust eeloleva toreda sündmuse kohta ja mõelnud, et vaat kui vahva, aga asiste toimetuste tõttu mine-

mata jätnud?

Nii me tiirleme igaüks oma ringis, aga jaanikuus saab Jõelähtme laulupäeval näha ja kuulda kõike meie valla koolides ja lasteasutustes, rahvamajades ja kultuurikeskuses loodut.

27. märtsil 2008 toimus Jõelähtmes laulupäeva kava tutvustav koosolek ning sellest nähtus, et koos sõpradega Viimsist, Jürist, Märjamaalt ja Tallinnast on osalejaid ligikaudu 450 ehk kümnenädik Jõelähtme valla elanikest. Jõelähtme laulupäeval osalevad kollektiivid:

Loo Kultuurikeskuse Beebikooli lapsed ja emad, juhendaja Kai Mürsepp, Neeme Mudila lapsed õpetaja Sirje Põllu juhendamisel,

Kostivere Lasteaia lapsed, Loo "Pääsupesa" lapsed, Loo, Neeme ja Kostivere kooli mudilaskoorid, dirigendid Allan Kasuk ja Leili Värte,

Kostivere ja Loo kooli lastekoorid, dirigendid Allan Kasuk ja Aare Värte,

Loo Keskkooli poistekoor, dirigent Leili Värte,

Kostivere ja Püüsi kooli rahvatantsijad, juhendajad Svetlana Siltšenko ja Hele Pomerants,

Jõelähtme Rahvamaja noorte segarühm ja rahvatantsuansambli "Lee" tantsijad, juhendajad Svetlana Siltšenko ja Maido Saar,

Loo Kultuurikeskuse rahvamuusika koondorkester, juhendajad Ahto Nurk ja Virve Lääne,

naisrahvatantsurühm "Loolill", juhendaja Erika Põlendik, seenioride klubi "Pihlakobar", juhendaja Kai Mürsepp, ansambel "Amabile", juhendaja Meeli Lass, ansambel "Annabre", juhendaja Mareks Lobe,

Loo kammerkoor, juhendaja Age Mets, Kostivere ja Neeme lastevanemate koor, juhendajad Allan Kasuk ja Aleksander Kaidja,

Loo Kooli kammerkoor, juhendajad Leili Värte ja Aare Värte,

Jõelähtme koguduse ansambel, juhendaja Silja Trisberg,

Loo-Maardu segakoor, dirigendid Virve Lääne ja Ahto Nurk,

Kostivere Päevakeskuse tantsijad, juhendaja Taimi Možajeva,

Neeme Rahvamaja naisansambel "Briis", juhendaja Aleksander Kaidja,

Kostivere Raamatukogus tegutseva laste näiteringi lapsed, juhendaja Kersti Laanejõe.

Külalised:

laste ja noortekoor "Hellas", juhendaja Aleksander Kaidja,

Kuusalu puhkpilliorkester, dirigent Ott Kask, ansambel "Kuusalu kuusealused", juhendaja Elina Parra.

Jõelähtme laulupäev toimub 7. juunil 2008 algusega (NB! Uus!) kell 13.00.

(Rongkäiguks valmistumine kell 12.15.) Soovin eelolevaks kaheks kuuks kõigile osa-

lejatele kavade õppimiseks lusti!

Kes pole saanud vahepeal ettevalmistustes osaleda, ühinege taas tegijatega.

Dirigentidele, juhendajatele, rahvamaja juhatajatele ja kõigile teistele üksmeelt ja head koostööd!

Pereliikmed ja sõbrad võiksid varuda selleks puhuks aega ja tulla ÜHISELE PEOPLE KOOS!

Silja Trisberg,

Jõelähtme laulupäeva projektijuht
siljat@joelachtme.ee

Noored teatritegijad tulid taas kokku

29. märtsikuu päeval toimus Jõelähtme valla IX Laste Teatrifestival. Jõelähtme Rahvamaja saal oli otsast otsani signinat – signinat täis.

Lehvisid kostüümid, tariti dekoratsioone ja jagati veel viimaseid näpunäiteid, mis loomulikult läksid ühest kõrvast sisse ja teisest tinal välja. Närv sees ju! Väikesed lasteaia lavakangelased näisid kõige rahulikumad olevat. Milleks kõik see pabistamine? Vahva värk ju, saab lavale ja emme saalis näeb sind ja kiidab kodus ja kõik plaksutavad ja...

Raimo Aasale kahtlaselt sarnane karvane ja jutukas Karlsson juhatab teatripäeva lustakalt sisse ja eesriie avaneksi.

Kostivere lasteaed (juhendaja Mariet Salmar) esitas "Segamini läinud muinasjutu". Ja segamini olid kitsetalled, kuri hunt, Punamütsike, Kakuke, põrsad ja kes kõik veel. Tore valik, fantastiline lavakujundus ja kostüümid. Avaloona pakkus see väikestele vaatajatele põnevust. Väga tublid!

Kai Mürsepa Mõmmi muusikatuba tuli välja originaalse looga "Roti TV". Paar nädalat enne festivali kurtis Kai telefonis, et seekord on tal väga kiirelt tehtud ja väga lühike loode esitada. Nii räägib vaid väga nõudlik juhendaja, sest laval kantseldas väikesi rotte energiline Rott-diktor, sündmustele sekka uudiseid ja tümpsu ning paarikümne minutine kõmusaade sai tänuliku publiku tunnustuse osaliseks. Aitäh, Kai!

Loo Keskkooli I b klass astus üles lava-looga "Kuidas tuli kevad" (juhendaja Maiu Pintman). Kena lugu rohkete muusikaliste etteastetega mõjus meeldivalt ning oli samas ka huviga vaadatav. Leili Värte klaveri taga pakkus meeldivat vaheldust lindimuusikale.

Neeme lasteaed esitas M. Kesamaa värsi "Mida tegi tikuke, väike, õige pikuke" (juhendaja Elvi Hantsom). Ühtlaselt tugev ansambel oli kenasti lavale toodud. Karlsson oli suisa vaimustuses.

Loo lasteaed mängis vene muinasjuttu "Naeris" (juhendaja Karin Kikermäe). Tuntud lugu on alati teretunud vaadata, eriti kui tegelesed ise mängust mõnu tunnevad. Tublid!

Kostivere Lasteteatri noorem trupp on Kersti Laanejõel esimest aastat laval ja proovis jõudu "Põialpoisikese ja 7 lumivalgekese" kallal. Tuntud lugu oli väheke pea peale pööratud, kuid ikkagi igituttav ja omane. Jõudu edaspidiseks, väikesed tegijad! Me kuuleme teist veel kindlasti.

Pärast kosutavat supisöömist astusid lavale 2 vanemat teatritruppi.

Loo Kultuurikeskuse näitering esitas "Loomaaed pööningul" (juhendaja Vilve Klettenberg). Mahukas lavatükk oli kenasti selgeks õpitud, kulges piisava tempoga ja väikesed tekstiunustused ei muutnud asja väärtust. Tublid tegijad! Ikka jõudu!

Tähtsündmuseks kujunes festivali viimane lavatükk "Tuhkatriinu" Kersti Laanejõe käe all. Publik oli elevil, sest juba eelnevalt võis meediast lugeda Harjumaa Kooliteatrite festivali tulemusi. "Tuhkatriinu" sai festivali Grand Prix, parima naispeaosa, parima meeskõrvalosa, parima muusikalise kujunduse preemia. Ühesõnaga – pooled auhinnad krahmas Kersti raudselt oma menutükile ära. Kuigi meie teatripäeval tuli tal ise eksrompt asendada võõrasema osatäitjat, oli lavastus eelnevaid kiidusõnu väärt. Trupi peaosaline Sigrid oli mitmekülgsest andekas. Muusikaline kujundus oli väga hea.

Au ja kiitus Kerstile, kes visa tööga on tõusnud Harjumaa kooliteatrite tippu ja hoiab Jõelähtme valla lippu kõrgel.

Tänavu saab Kerstil 15 aastat Kostivere lasteteatrit tehtud ja auhindade sadu sel kevadel on väärikas tunnustus andekale näitejuhile. Jõelähtme vallavalitsus premeeris rahaliselt kogu trupi ja Kerstit.

Suur tänu kõigile, kes meie toredale päevale kaasa aitasid! Läheme fantaasiarikkalt vastu X Laste teatrifestivalile 2009. a.

Maie Ramjal

Jõelähtme Rahvamaja juhataja

Eesti tulevased lavatähed on pärit Jõelähtme vallast.

Laste teatrifestival toob kohale täissaali.

Laululaps 2008 Emakeelepäev Loo Koolis

Laupäeval, 5. aprillil toimus Loo Kultuurikeskuses Jõelähtme valla elanike registris olevatele lastele lauluvõistlus, mis oli ühtlasi Harjumaa ja seejärel ETV korraldata-va laste lauluvõistluse “Laulukarussell” kohalik eelvoor.

Lauluvõistlusel osales 29 last. 3-4aastaste ja 5-6aastaste vanusegrupis osalejaid ei olnud. Üks põhjus on muusikaõpetajate puudumine Kostivere ja Loo lasteaias 2008. aasta algusest.

7-9aastaste vanusegrupis osales 8 lauljat, 10-12aastaste vanusegrupis 14 (nende hulgas 2 poissi!), 13-15aastaste vanusegrupis 2 lauljat ja 16-18aastaste vanusegrupis 5 neidu Loo keskkoolist.

Jõelähtme vallas on praegusel hetkel ligikaudu 1100 last. Harjumaa lauluvõistluse reglement näeb ette, et alates 1300 lapsest võib igast vallast Harjumaa lauluvõistlusel osaleda 2 laululast. Jõelähtme valda esindab sel aastal (laste arvust tulenevalt) igast vanusegrupist ainult 1 laululaps.

Laste lauluoskust oli palutud hindama 3-liikmeline žürii eesotsas laulja Siiri Sisaskiga.

Päev algas meeleolukalt. Loo Kultuurikeskuse juhataja Vilve Klettenberg tervitas kõiki ning andis sõna muusikaliseks tervituseks Siiri Sisaskile, kes temale omaselt improviseerides tõmbas kaasa kogu publiku. Võistlus-kontsert oli alanud.

Nii mõnegi laulja esinemise ajal jooksid judinad üle selja. Nii ilus, ehe ja hingestatud sõnum, nii kaunis häälematerjal ja väga peen ning nüansirikas terviku kujundamine. Küll on meil ikka ande-

kaid lapsi! Kõik lauluvõistlusel osalenud lapsed olid väga tublid.

Žürii otsusega on “Jõelähtme Laululaps 2008” tiitli laureaadid:

7-9aastaste lauljate seast Violeta Osula Loolt, eripreemia Susanna- Reti Raim Koogilt,

10-12aastaste vanusegrupis Paul Marten Põldma Loolt,

13-15aastaste vanusegrupis Margit Malva Koogilt,

16-18aastaste lauljate seast Kerli

Puusepp Loolt. Palju õnne!

Tänu sõnad kõigile laste juhendajatele: Leili Värte, Aare Värte – Loo Keskkooli muusikaõpetajad, Allan Kasuk ja Svetlana Siltšenko- Kostivere õpetajad,

Taavi Esko – Kuusalu Keskkooli muusikaõpetaja, Õnne Lüü – Tallinna Prantsuse Lütseumi muusikaõpetaja. Aitäh lapsevanematele hoolitsuse ja oma lapse sihikindla arendamise eest. Tänu sõnad helipuldis olnud Egon Järvele, kes oli ka kena lavakujunduse kaasautor. Tänu Milda Männikule, kes pakkus kõigile kohvi ja saiakesi. Aitäh Tõnis Kulbokile tüdrukute showtantsu numbrit eelvalmistamise eest ja Rait Koogile tänukirjade ja kuulutuste kujundamise eest. Kiitus Loo kultuurikeskuse perele toreda suurepärase ürituse korraldamise eest.

Silja Trisberg

Pääsupesa 100 aasta pärast

Imekaunis haldjas külastas 1. aprilli hommikul lasteaeda ja võluvael viidi Pääsupesa aastasse 2108! Haldjas oli andnud nii lastele kui ka suurtele ulmelise välimuse ja imekaunis aprillihommik võis alata. Sel hommikul valisid kõik suured endale uue ameti. Nii mõnigi sai proovida salaja ihaldatud juhataja või juhataja asetäitja ametitooli. Ka kõõgis oli askeldamist uutel abilistel. Päikesest säravaks ja läikivalt puhtaks muutis meie maja Tuhkatrini. Sagimist ja põnevust oli terves lasteaias. Üllatuspeo lastele korraldasid aga lasteaias uus juhtkond ja täitsa uus muusikaõpetaja. Nali, naer, muusika ja tants vallutasid meie väikese saali.

Muinasjutuline ulme lõppes lõunauinakust ärgates ja päeva lõpuks oli lasteaed taas käesolevas hetkes ja ajas.

Katrin Paldermaa
Loo Pääsupesa lasteaias juhataja

Loo keskkoolil on palju toredaid traditsioone, mida suurejooneliselt tähistatakse. Üheks olulisemaks on emakeelepäev 14. märtsil.

Sellega seoses korraldatakse igale vanuseastmele erinevaid üritusi ning pannakse õpilaste omandatud teadmised proovile.

Tänavu valiti algklassides etluskonkursil parimad, 5.-8. klass mängis omavahel keelealaseid trips- traps-trulle, koridoris võis vaadata näitust „joonistame kokku- ja lahkukirjutamist” ning 9.-11. klasside õpilased võtsid osa emakeelekonverentsist, mis oli arvult juba seitsmes.

Etluskonkursil sai osaleda igast klassist ainult üks õpilane. Ette tuli kanda meie kooli õpilase Georg Marguse luuletus „Kodumaa”. Paremateks valiti Eneli Elvas ja Martin Nässi.

Konverents kandis nime „Eesti keel ajaloo peeglis”. Oma ettekandes selgitasid Taniel Klettenberg ja Aleks Aasaru, miks me nii räägime ja kõnelesid kõnekäändude päritolust. Jaanika Sepp tutvustas keeleuuendaja Johannes Aaviku loodud sõnu, millest mitmeid kasutame oma igapäevases kõnes.

Keel on igal pool meie ümber ja nagu ütles Carl Robert Jakobson: „Keel on, mis üht rahvast rahvaks teeb.” 9. b klassi õpilane Hanna-Liisa Teder tutvustas Eesti Noorte Keeleorganisatsiooni (ENKO), mis ühendab kõiki noori, keda huvitab eesti keel ja selle püsijäämine. Hanna-Liisa julgustas kõiki 14-21aastaseid huvilisi organisatsiooniga liituma, sest väikese rahvuse jaoks on oma keel kirjeldamatu väärtus.

Tihti leiame ennast või teisi kordamas sõnu või häälikuid. Parasiitsõnadest nii ja teisiti rääkis väga huvitavalt Riinu Raasuke. Selgus, et meil vaja pause, mis katkestaksid jutu, et mitte kaotada mõtet.

Elame arenevas ühiskonnas ja vajame pidevalt uusi termineid ning väljendeid. Inimesed mugandavad enda jaoks kõike, kaasa arvatud ka keelt. Nii ongi meil igapäevase kaaslasena internetikeel. Selle omapärasusest ja erilisusest ning ka halvemast poolest rääkis Kerli Puusepp. Seda keelestiili ei tohiks kasutada kirjakeeles, kuid paratamatult kohtab seda üha tihedamini ka ametlikes tekstides. Liia Laas ja Hanna-Liisa Teder tutvustasid meile Õigekeelsuse Sõnaraamatut (ÕS 2006), milles on palju uuendusi.

Konverentsi organiseeris eesti keele õpetaja Ebe Talpsepp. Kõik esinejad olid suurepärased ning suutsid muuta arvamust keelest kui igapäevast nähtusest.

Krislin Tukia,
Loo Kooli 10. klassi õpilane

Ebe Talpsepp.

Mäng ja kool – see ongi rõõm

Üsna tavaline on mõttekäik, et koos lasteaiaga lõpebki meie laste elus aeg, mil saab oma emotsioone mängides välja elada.

Kooliskäimise tõsise kohustusega jääb ju tublisti vähemaks aega sõpradega lihtsalt lustimiseks ja rõõmsaks koosolemiseks. Aga see ei peaks nii olema.

Sel sügisel alustasime Loo Koolis koos - mina esimese klassi õpetajana ja 1.B klassi 16 õpilast. Kui me 1. septembril esmakordselt kohtusime, sai kohe selgeks, et meil igav ei hakka. Elavate, rõõmsate ja aktiivsete laste emotsioone ja mängulusti ei olnud kuidagi võimalik koolitundidesse ära mahutada. Kahju oli seda lihtsalt käskude ja keeldudega ohjata. Mul tekkis mõte luua oma klassi näitering. Õpilased olid kõik sellest huvitatud.

Alustasime kohe tööga, sest lähenes sügispidu. Otustasime jõudu proovida L. Raudsiku näidendi „Mari unenägu” ühe vaatusega, mille pealkirjaks sai „Kärbeseele ja puravike liiki”. Et etendus põnevam oleks, lisasin sinna veel liikumisi, tantsu ja laulu. Esimene esinemine õnnestus.

Õppisime selgeks luulepõimiku isadepäeva peoks, siis memme-taadi peoks. Pärast esinemist tulid õpilased juba ise minu juurde küsimusega, kas me enam ei õpigi näidendeid, jõulud ju ka tulemas. Õpilaste pöördumine valmistab mulle suurt rõõmu, andis jõudu ja tahet jätkata seda tööd. Otsisin välja näidendi „Maailma tillukesem jõulupuu”. Lugesin näidendi lastele ette

ja see meeldis neile väga. Pöördusin muusikaõpetaja poole palvega tulla meile appi muusikalise poole pealt. Kui etendus oli peaaegu selge, hakkasime koos mõtlema lavakujunduse peale. Tegemist ja tööd jagus kõigile küllaga. Omavalmistatud dekoratsioonide üle tundis iga õpilane uhkust ja rõõmu.

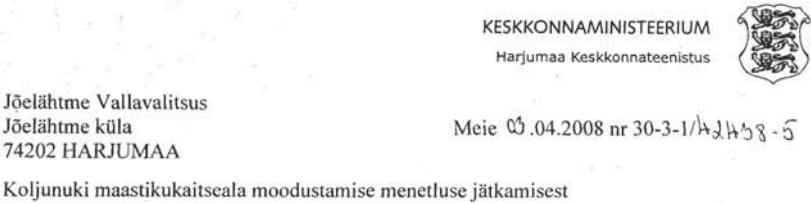
Jõuluetendusega esinesime oma kooli algklasside õpilastele, lastevanematele, Loo lasteaias lastele. Isegi naaberkoolis Kostiveres käisime esinemas. See oli meile kõigile heaks proovikiviks.

Näidendiga „Kuidas tuli kevade” esindasime Loo Kooli Jõelähtme valla lasteteatrite festivalil 29. märtsil. Etendustes on meil abiks muusikaõpetaja Leili Värte, kes on aidanud õpetada laule ja mänginud tantsudele saatemuusikat.

Iga õpilane tunneb, et ta on oma sõpradele väga vajalik ja temaga arvestatakse ning mis peamine - rõõm ja mängulust ei pea jääma koolimaja ukse taha. See on iga lapsega igal koolipäeval kaasas. Kuidas muidu valmiks meil aina uued toredad näitemängud rõõmuks nii mängijatele kui ka vaatajatele!

Maiu Pintman,
Loo Kooli
1. B klassi juhataja

Kiri on edastatud muutmata kujul, toimetus vabandab kirjas sisalduvate vigade pärast.

Lugupeetud härra Lass
Koljunuki maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise käigus esitasite meile Jõelähtme Vallavolikogu otsuse, mis ei toeta Koljunuki maastikukaitseala loomist ning teeb ettepaneku sellest loobuda. Käesolevaks hetkeks saame Teile vastata järgmist.

Koljunuki piirkonnas Ülgase ja Kallavere külade piiril on ekspertide poolt inventeeritud loodusväärtused, mis väärivad kaitset nii Eesti tasandil kui NATURA 2000 võrgustiku raames. Seisukohale, et Koljunuki loodusväärtuste kaitsetes tuleb moodustada kaitseala, on asunud nii loodusinventuure läbiviinud ekspert H.Zingel (arvamus Koljunuki maastikukaitseala loodusväärtustest ja nende kaitse korraldamisest, mai 2007) kui kaitse-eeskirja eelnõu koostanud bioloog L.Klein (Koljunuki maastikukaitseala kaitse-eeskiri, Tallinn 2005). Ekspertide poolsed põhjendused on olnud aluseks Keskonnaministri otsusele Koljunuki maastikukaitseala moodustamise algatamise kohta (käskkiri 09.veebruar 2006 nr 143).

Koljunuki maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu avaliku väljapaneku käigus laekus meile maaomanikelt 20 vastukaja, millest valdav osa väljendasid vastuseisu kaitseala moodustamiseks. Vastuseisu kaitseala moodustamisele väljendas ka Jõelähtme Vallavolikogu.

Oleme alade avaliku väljapaneku lõppemisest koos kaitse-eeskirja eelnõu koostamises ning inventuuride läbiviimises osalenud ekspertidega kaalunud avalikustamise käigus laekunud ettepanekuid-vastuväiteid ning otsinud kompromisslahendusi. Üksikute kinnistute osas teostasime kordusinventuuri. 13.03.2008.a Harjumaa Keskonnateenistuses toimunud nõupidamise ning 18.03.2008 teostatud kordusinventuuri tulemusel otsustati kavandatava Koljunuki maastikukaitseala piire vähendada ning jätta kaitseala koosseisu üksnes kõige kõrgema väärtusega alad (EL Loodusdirektiivi elupaigatüüpide inventuuris hinnatud looduskaitsealase väärtusega A), mis moodustavad kaitseala tuumiku (arutelude protokoll lisatud). Nende alade osas kaitseala moodustamist Koljunukis peame jätkuvalt vajalikuks tulenevalt alal esineva elupaigatüübi 9080 - soostuvad- ja soolehtmetead liigilise koosseisu haruldusest Harjumaal (puistu koosseisus must lepp või valge lepp ning tamm). Sarnast koostust leidub Harjumaal kaitstavatel aladel üksnes 3,6ha ulatuses (KKM Info- ja Tehnokeskuse poolt teostatud analüüs 03.03.2008).

Kaitseala piiride muutmisel otsustati kaitsealast välja jätta elupaigatüübi 9080 esinemisalad kavandatava kaitseala lääneosas, mille looduskaitsealast väärtust oli inventeerija hinnanud astmele C (keskmine väärtus). Madalama looduskaitsealase väärtuse tingib eelkõige koosluse noor vanuseline koosseis. Eelnevast tulenevalt arvati kavandatavast kaitsealast välja sinna seni osaliselt või tervikuna kavandatud kinnistud: Karineeme, Raja 1, Vainu 1, Katku, Lillevälja 1, Lillevälja 2, Lillevälja 3, Vahemetsa, Seljandiku 2, Seljandiku. Sellega vähenes kavandatava kaitseala pindala 138.1 hektarilt 83.9 hektarini. Kaitsealale jääb tervikuna kolm kinnistut (Nõmme, Jaagumäe, Koljukivi) ning osaliselt Knuudi kinnistu.

Kavandatava Koljunuki kaitseala kõrgest looduskaitsealase väärtusest ja ala toimimisest väga paljude liikide elupaigana annavad tunnistust mitmed indikaatornäitajad: surnult seisvate puutüvede ja lamapuidu esinemine, puuseente ja –sammalde rohkus (sh erinevate liikide esinemine), rähni tootumisläbidega puude esinemine, mitmekesine mikroreljeef, üle 200 aastaste tammede esinemine ning humala kasvukohad. Juhime tähelepanu, et kavandatava kaitseala territooriumil on inventeeritud kokku 7,9 ha ulatuses metsa võtmebiotoope ehk vääriselupaiku.

On väidetud, et Koljunuki metsakooslused ei ole kujunenud looduslikult, vaid hoopis vanade kuivenduskraavide ummistumise tõttu ning ei oma seetõttu looduskaitsealast väärtust. Märgime, et ala looduskaitsealast väärtust ei kahanda see, et osaliselt on kooslus kujunenud inimtegevuse kaasabil. Looduskaitsealast väärtuslik kooslus on kujunenud osaliselt just seetõttu, et kunagise kuivenduse mõju Koljunuki alal on aastakümnete pikkuse kraavide hooldamata jätmise tulemusel kadunud. Samuti on määrava tähtsusega ka asjaolu, et alal ei ole toimunud metsa majandamist ning seetõttu on seal säilinud puistu liigiline ja vanuseline mitmekesisus, lamapuit, üle 200 aastased tammed jt. Kuna toimunud ei ole ka muid arendustegevusi, on kavandatava kaitseala territooriumil esinevad looduskosklused olnud väga pikka aega sisuliselt inimtegevusest mõjutamata ning sellistes tingimustes on kujunenud praegune mitmekesine elupaik ning looduskaitsealast kõrge väärtusega kooslus. Samas tuleb silmas pidada, et kogu kavandatava Koljunuki ala näol on tegemist piirkonnaga, mis on liigniisketes tingimustes olnud juba 20.sajandi alguses ning sellest annavad tunnistust Maa-ameti kaardirakenduse kaudu (www.maa-amet.ee) kättesaadavad verstakaart ja 1930ndatest pärinev topograafiline kaart (võimalik tutvuda ka Harjumaa Keskonnateenistuses).

Märgime, et meie eesmärk kaitseala loomisel ei ole kogu piirkonna arengut takistada. Meil ei ole vastuväiteid Koljunuki sadama väljaarendamisele ning kujundamisele turismi- ja puhkeobjektiks. Leiame, et sellele ei sea takistusi ka kavandatava Koljunuki maastikukaitseala moodustamine ega kavandatav kaitsekord. Koljunuki maastikukaitseala uus kaitse-eeskirja eelnõu on sõnastatud selliselt, et võimalik oleks Koljunuki poolsaare tippu viiva tee rekonstrueerimine. Küll aga keelab kaitse-eeskirja eelnõu konkreetselt kavandatava kaitseala territooriumil uute kraavide rajamise. Oleme arvamusel, et tee rekonstrueerimiseks on võimalik leida lahendusi, mis tagavad ümbritseval alal veerežiimi säilimise, aga võimaldavad ka tee seisundi parandamist ning vajadusel minimaalsel määral tee laiendamist. Kahtlemata vajab tee rekonstrueerimisprojekt keskkonnamõjude hindamise läbiviimist, et selgitada üksikasjalikult sellega kaasnevat keskkonnamõjusid.

Peame vajalikuks märkida, et riigipoolse kompensatsioonimehhanismina laieneb kaitseala maaomanikele tulenevalt Looduskaitseseaduse § 20 ala kaitse alla võtmise järel õigus taotleda kinnisasja omandamist riigi poolt (RT I 2004, 38, 258; 2007, 25, 131). Vabariigi Valitsuse 8.juuli 2004.a määrusega nr 242 "Kaitstavat loodusobjekti sisaldava kinnisasja riigi poolt omandamise kord ning kriitriumid, mille alusel loetakse ala kaitsekord kinnisasja sihtotstarbelist kasutamist oluliselt piiravaks" on sätestatud vastav kord (RT I 2004, 55, 397; 2008, 4, 25). Samuti määratakse kaitseala moodustamise järel ala maaomakusoodustus (maksumäära vähendatakse reeglina sihtkaitsevõõndites kas 75-100%) ning ala Natura 2000 alade võrgustiku arvamise järel avaneb maaomanikele võimalus taotleda toetusi Natura 2000 alal asuva erametsamaa kohta. Natura 2000 teotuse dokumentidega erametsamaa kohta on võimalik tutvuda õigusaktide elektroonilise koostööstamise süsteemi kodulehel (www.eoigus.just.ee/) või Harjumaa Keskonnateenistuses.

Eelnevast tulenevalt teavitame Teid, et kooskõlas Looduskaitseaduse § 9 lg 10 korraldame muutunud piiridega Koljunuki maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu uue avaliku väljapaneku, mis toimub 7. aprillist kuni 21. aprillini 2008.a Harjumaa Keskonnateenistuses (Mustamäe tee 33, III korrus, Tallinn). Palume Koljunuki maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu materjalid teha sel ajavahemikul kättesaadavaks ka Jõelähtme Vallavalitsuses. Kuni 21.aprillini 2008 .a on taaskord kirja teel võimalik maaomanikel või asjast huvitatutel esitada kaitse-eeskirja eelnõu kohta ettepanekuid ja avaldada arvamust (postiaadressil Viljandi mnt 16, Tallinn või e-kirjaga kkt@harju.envir.ee). **Palume ka Jõelähtme Vallavalitsuse arvamust uuendatud Koljunuki maastikukaitseala kaitse-eeskirja eelnõu kohta.**

Keskonnaministeeriumi Harjumaa Keskonnateenistus teatab:

Keskonnaminister on käskkirjaga 09.veebruar 2006 nr 143 algatanud Harjumaal Jõelähtme vallas Koljunuki maastikukaitseala kaitse alla võtmise. Kaitseala kaitse-eeskirja uuendatud eelnõu ja piiride avalik väljapanek toimub 7. aprill-21. aprill 2008. a Harjumaa keskonnateenistuses (Mustamäe tee 33, III korrus, Tallinn) ning Jõelähtme Vallavalitsuses (Jõelähtme küla, 74202 Harjumaa).

Arvamusi ja ettepanekuid Koljunuki maastikukaitseala uuendatud kaitse-eeskirja eelnõu kohta ootame kirjalikult Harjumaa Keskonnateenistusse (postiaadress Viljandi mnt 16, 11216 Tallinn) kuni 21. aprillini 2008. a. Lisateave Harjumaa Keskonnateenistuse telefonil 67 22 973.

Nurmevälja planeeringust

Planeeringu eesmärgiks oli kujundada moodne, ilus ja turvaline elurajoon.

Kokku on planeeritud 33 krunti, millest enamik on elamumaa sihtotstarbega.

Elamukruntidele antakse ehitusõigus kahekorruseliste eramute ja ridaelamute projekteerimiseks.

Ämma tee äärde näeb planeering ette kolm kolmekorruselist galeriitüüpi korterelamut. Korterelamud on oma kuju ja paigutusega planeeritud nii, et peaaegu kõikidest korteritest oleks vaade Piritä jõe ning võimalikult roheline keskkonna säilitamiseks on parkimine viidud hoone keldrikorrusele.

Planeeritava ala arhitektuuri võib iseloomustada sõnadesega looduslik, naturaalne, kuid kaasaegne ja funktsionalistlik.

Ämma tee äärde on planeeritud ka krunt lasteaia ehitamiseks.

Jõeoru maastikukaitsealale, mis hõlmab üsna suurt ala ka Nurmevälja kinnistust, on planeeritud virgestusala, mille olemasolevat looduslikku olukorda ei muudeta.

Saha-Loo tee äärde antakse ehitusõigus ärihoonetes rajamiseks, mis loovad mürabarjääri planeeritud elamute kaitseks.

Puhta ja parema Jõelähtme eest!

Armas vallarahvas, vaadake enda ümber ja hakake oma lähiümbruse korrastamisega peale. Ühtviisi nii korrus- või väikeelamuste elanikud kui ka suvilate omanikud! Kutsuge naabrid kokku kodupaiga korrastamiseks, virgutage lähikondlasi hea sõnaga, julgustage ja kiitke tegijaid!

Korrastagem iga nurk, muutkem meie külad, meie vald, meie maakond, meie riik, meie Eesti ilusaks. Tehkem riigi juubeliaastal kõik korda. Sünnipäevakingituse tegemises saavad kõik osaleda. Parem ja puhtam kodukant on Eesti Vabariigi juubeliaastal justkui kingitus meile kõikidele.

Oleme riigis eeskäjad, kuna koostöös kahe ministeeriumiga algas kampaania Teeme Ära just meie vallast - aitäh Kaitseväge sõduritele, kelle abiga veeti ära suur osa riigimaal olnud isetekkelisest prügilast. Tänu sõnad kuulugu ka kampaania Teeme Ära 2008 korraldajatele ja meie valla keskkonnaspetsialistile Liis Truubonile. Teeme üheskoos koduvalla puhtaks ja paremaks!

Ardo Lass
vallavanem

Vallavanem Ardo Lass.

Teeme koos Eesti puhtaks

Millisel maal elame, on rahvana meie endi kätes ja endi teha. Oleme võtnud eesmärgiks Eesti illegaalsetest prügiühikutest puhtaks teha ja kutsume sind kaasa.

Valem on lihtne:

10 000 tonni Eestimaa reostavat prügi

40 000 inimest, kes tahavad elada puhtas Eestis

Üks koristuspäev – 3. mai 2008

Eelmise aasta novembrist alates oleme koos sadade vabatahtlikega kaardistanud Eestimaa laantesse, teepervele ja asulatesse puistatud prügi. Täna se on juba ligi kaks kolmandikku Eestimaal asuvat illegaalsest prügist kaardile kantud. Eestimaa prügist nägu näed aadressil: www.teeme2008.ee

Kokku on Eestis laiali ligi 10 000 tonni illegaalset prügi. Üksi ei jõua seda keegi koristada, kuid koos on see

lihtne. Üheskoos vee-dame toreda ja kasuliku päeva vabas õhus!

Kuidas 3. mai koristuspäevale registreeruda?
• Haara kaasa oma sõbrad, tuttavad, töökaaslased ja pere ning moodustage oma 3-15-liikmeline koristustiim.
• Leppige omavahel kokku tiimiliider ja tema asendaja, kes on kontaktisikuteks Teeme Ära korraldustoimkonna ja oma tiimiliikmete vahel ning omab mobiilinumbrit ja e-maili aadressi.

• Tiimiliider saab seejärel tulla meie kodulehele www.teeme2008.ee ning kõik asjaosalised 3. mai koristuspäevale ära registreerida.
• Edasised detailsemad juhised koristuspäeval toimuva kohta saabuvad tiimiliidri meiliaadressile enne 3. maid. Teeme koos Eestimaa puhtaks!

Alates 12. märtsist on kulu põletamine keelatud

Lisaks metsale ja maastikule said Harjumaal kulu- ja prahipõlengutest alanud tulekahjudes kannatada või hävisid täielikult ka mitmed elu- ja majapidamishooned.

Kevadine prahi põletamine võõral maal on igal juhul keelatud. Maaomanik peab mõistma, et kulu või prahiti süüdates langeb kogu vastutus tuletegitajale ning ka kõiki tuleohutusnõudeid järgides võib kulupõletamine ohtu seada meie endi ja kaaskodanike hooned, samuti metsad. Seega soovime jälgida ka naabreid, kas nemad kulu põletamise keelust kinni peavad.

Lõkke tegemise esmased ohutusnõuded:

• Lõkete tegemisel tuleb tagada ohutud vahemaad hooneteni ja metsani; lõket tohib teha hoonetest vähemalt 15 meetri kaugusel ja metsast 30 meetri kaugusel.

• Mitte mingil juhul ei tohi põlevat lõket jätta järelevalveta. Käeulatusse tuleb varuda esmased kustutusvahendid (nt ämber veega, kustutusluuad, märjad oksad). Lõkkease tuleb uuesti süttimise vältimiseks hoolikalt kustutada.

• Lõkke tegemisel tuleb arvestada tuule tugevust (ohutuks peetakse kuni 1,5 m/s) ja suunda. Lõkkeaset peab ümbritsema mittesüttiv pinnas (muld, liiv, sav). Tuleb arvestada lõkkest lenduda võivate sädemetega.

• Oluline on jälgida, et lõkkest ei saaks alguse kulu-põleng. Enne rohket suitsu tekitava risu, põhu jms põletamist peab veenduma, et tekkiv suits ei häiriks teisi inimesi ja liiklust.

Nähes järelevalveta kulupõlengut, tuleb viivitamatult helistada telefonil 112.

Rebala muinsuskaitseala turismitoote tervikkontseptsioon

Detailsemalt on analüüsitud Eesti Esiajaloo Keskus-Muuseumi (olemasoleva Rebala muinsuskaitseala Keskus-Muuseumi baasil), Kostivere mõisa kultuuri- ja konverentsikeskuse, Saha kabeli ja Jägala-Joa Loodusharidus-puhkekeskuse väljaarendamist

Eesti Esiajaloo Keskus-Muuseum

Rebala muinsuskaitseala läbib Tallinn - Peterburi maantee, mis on üks kõige tihedama liiklusega liikluskoridore Eestis. Vahetult maantee ääres paikneb tänane Rebala muinsuskaitseala Keskus-Muuseum, mille kõrval asub muinsuskaitseala hetke peamine ekspositsioon - 36 kivist kalmet. Keskus võõrustab aasta jooksul keskmiselt 3000 külastajat. Samas kohas peatub bussi või autoga maantee ääres kümnetes kordades rohkem turiste, kes Keskus-Muuseumi teenuseid ei tarbi. Vaieldamatult on tegemist suure ärakasutamata potentsiaaliga.

Muinsuskaitseala turismitoote tervikkontseptsioonist tulenevalt on Eesti Esiajaloo Keskus-Muuseum Rebala muuseumi laiendus esiajaloo (kivi-, raua- ja pronksiaja) atraktiivseks eksponeerimiseks. Eesti Esiajaloo Keskus-Muuseumi põhielementideks on näituste/ekspositsioonide ruumid, väliekspositsioonid ja ajaloo õpikojad. Paremaks esiajaloo tutvustamiseks ja väärtushinnangute kujundamiseks on välja töötatud külastus- ja õppeprogrammid.

Eesti Esiajaloo Keskus-Muuseumi kompleksne toode koosneb:

- neljast põhikomponendist – ekspositsioonid (5 tk), ajaruum (2 tk), rändnäituste ruum ja multifunktsionaalne konverentsi/seminari ruum;
- kuuest toetavast komponendist, mis on mõtteliselt jagatud avalikeks (kohvik, parkla, infopunkt/piletimüük, laenutus) ja administratiivseteks (ametiruumid, külaliskorter);
- kahest täiendavast komponendist – õppematerjalid.

Keskus-Muuseumi väljaarendamise otsesed eesmärgid on järgmised:

- Eesti Esiajaloo Keskus-Muuseumil on olemas uus ja kaasaegne muuseumihoone, renoveeritud on olemasolevad hooned ja parkla, välja on ehitatud väliõppeklassid (Lastekangrud ja Pärtli paemurd – kivirada), olemas on uudse lahendusega ekspositsioonid;
- lisaks toimib infokeskus, mis vahendab efektiivselt informatsiooni ka teiste muinsuskaitseala objektide kohta, mille tegevus on läbi Keskus-Muuseumi tulemuslikult koordineeritud ja turundatud.

Keskus-Muuseumi välja arendamine (sh uue muuseumihoone ehitamine) on küllalt pikaajaline protsess, mille käigus tuleb koostada detailplaneering, arhitektuurne projekteerimine koos ehitus- ja haljastusprojektiga ning taotleda investeeringutoetust Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kaudu. Tegevuste planeeritud algusajaks on 2008. aasta kevad (detailplaneeringu algatamine) ning uue hoone valmimisajaks koos vajalike tugistruktuuridega 2011. aasta keskpaik. Sellele järgneb ka olemasolevate hoonete renoveerimine ja ümberkujundamine, mis peaks lõppema 2011. aasta lõpuks. Investeeringute kogumaksuseks (koos detailplaneeringu, projekteerimise ja investeeringutaotluse koostamisega) kujuneb ca 42 miljonit krooni, millest vald peab arvesta-

ma 15% suuruse omafinantseeringuga.

Kuigi projekt on suuremahuline, on siiski mõtet seda ellu viia, kuna see annab palju juurde Jõelähtme vallale ning avaldab sotsiaalmajanduslikult positiivset mõju. Keskus-Muuseumi väljaarendamine koos infopunktiga on esimene etapp Rebala muinsuskaitseala turismitoote kui terviku rakendamisel, olles seega oluline osa tervikust. Positiivne mõju ilmneb ka selles, et antud objekti väljaarendamisega pannakse alus Rebala muinsuskaitseala turismi terviktootele ning toimivale koostöövõrgustikule erinevate objektide lõikes.

Kostivere mõisa kultuuri- ja konverentsikeskuse

Kostivere (saksa k *Kostifer*) mõisa on esmakordselt mainitud 1379. aastal. Läbi aastate on see olnud mitmete eri omanike valduses, 1905. aastal see põletati, kuid mõni aasta hiljem taastati enamjaolt algsel väliskujul. Kostivere mõisakompleks on aastaid sisuliselt kasutuseta olnud. Selle taaskasutusele võtmine on oluline nii kompleksi jätkuva amortiseerumise vältimiseks kui ka kohaliku elukeskkonna arengu seisukohalt.

Kostivere mõisa kultuuri- ja konverentsikeskuse ideekontseptsioon tuleneb Rebala muinsuskaitseala turismitoote tervikkontseptsioonist, mille koostamise käigus kujunes välja toote üldine raamistik.

Mõisa peahoonesse on kavandatud kompleks moodsa kunsti õppimiseks ja kultuurielu viljelemiseks nii Jõelähtme valla külastajatele kui ka selle elanikele. Kultuuri- ja konverentsikeskus koosneb järgmistest osadest: multifunktsionaalne konverentsi- ja kontserdisaal, muuseumtuba, näitusesaalid, õpitoad – peegli-, naha-, näite-, laulu-, löökpillide-, maali-, eksperimentaaltekstiili- ja origamituba. Lisaks on kompleksi kavandatud täiendatud tooted, milleks on välimiljöö objektid – korrastatud park – ning ameti- ja abiruumid. Kuivõrd teised mõisakompleksi hooned kuuluvad eraomanikele, on otstarbekas teha neile ettepanek pakkuda kultuuri- ja konverentsikeskuse külastajatele toitlustuse, majutuse ja aktiivse puhkuse võimalusi.

Õpitubade rakendamine on kavas korraldada kultuuriinkubaatori põhimõttel, mille eesmärgiks on ühendada kultuuriselt ja kultuuri viljelevaid ettevõtteid. Kostivere mõis peaks neile pakkuma ruume nii oma igapäevaseks tööks (nt büroo), toodete müügiks kui ka külastajatele teenuse osutamiseks. Selline lähenemine välis- iga õpitoa jaoks eraldi spetsialisti palkamise ning kogu kompleksile oleks leitud terviklik lahendus.

Kostivere mõisa kultuuri- ja konverentsikeskuse rakendamine vajab ka organisatsioonilist mudelit. Kõige paremini on selle jaoks sobiv mittutulundusühing (MTÜ), mille üks asutaja peaks olema Jõelähtme vald. MTÜ on abikõlblik taotleja ELi struktuurivahendite kaasamisel, lisaks on tegemist paindliku vormiga, kaasa- maks erinevaid partnereid, sh ettevõtjaid. Organisatsiooni asutamine on oluline, kuna vallas ei

ole otstarbekas oma põhitegevuse kõrvalt suurt kompleksi haldama hakata, ka on partnerite huvi tegevuste vastu MTÜ puhul tõenäoliselt suurem.

Kostivere mõisa restaureerimiseks ning selle kasutuselevõtuks on kavas kaasata ELi struktuurifondide vahendeid piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetmest. Planeeritud on tegevustega alustada 2009. aasta alguses (organisatsiooni asutamine) ning vastavalt ajakavale võiks olla ehitustegevuse lõpptähtsuseks 2011. aasta keskpaik.

Hoone restaureerimise tulemusena kujuneb kultuuri- ja konverentsikeskusest välja kompleksne toode, mis on atraktiivne turistidele ja ka kohalikule elanikkonnale. Täiendavalt saab Jõelähtme vald endale juurde esindushoone, kus pidulikke sündmusi korraldada.

Saha kabel

Saha kabel pole tervikkontseptsioonist lähtuvalt eraldi Rebala muinsuskaitseala põhitoodet, vaid on kirjeldatud kui üks muinsuskaitseala nn toetavatest toodetest, mille eesmärgiks on rikastada põhitooted ning luua nende juurde lisavõimalusi.

Saha kabel on oma unikaalse tausta tõttu turismigruppide seas populaarne peatuskoht. Hetkeseisuga on kabel viletsas olukorras ning vajab säilimiseks investeeringuid. Restaureerimist vajavad aknad, katusekonstruktsioonid, uked jms. Restaureerimise ja tähistamise järel on tagatud unikaalse objekti säilimine ja võimaldatud selle atraktiivne eksponeerimine. Objekti on võimalik kasutada nii EELK Jõelähtme Koguduse tarbeks (jumalateenistused) kui ka turistidele eksponeerimiseks (ekskursioonid, kontserdid).

Saha kabeli kui turismitoote peamisteks komponendideks on planeeritud ekskursioonid, kontserdid, jumalateenistused ja palverännakud. Toote elementideks on giiditeenus ja infosten- did. Selleks tuleb aga objekt restaureerida ja selle ümbrus korrastada. Restaureerimis- ja heakorratööde hinnanguliseks maksumuseks on ca 4,5 miljonit krooni, tööd on planeeritud teostada 2010. aasta lõpuks, kasutades EL struktuurivahendeid.

Jägala-Joa Loodusharidus-puhkekeskus

Jägala-Joal paikneb pisut üle 4 hektari suurune endine pioneerilaager. Käesoleval hetkel on see kasutusest väljas, kuigi selle asukoht on konkurentsivõimeline. Seetõttu on koostatud turismitoote kirjeldus, mis käsitleb Jägala-Joa pioneerilaagri taaskasutusse võtmist.

Jägala-Joa Loodusharidus-puhkekeskuse toote väljaarendamisel on tuginetud Rebala muinsuskaitseala turismitoote tervikkontseptsioonile ja ajurünnaku käigus kogutud ja hinnatud ideedele. Üldine lähtealus toote toimimiseks on järgmine: Loodusharidus-puhkekeskus on looduspuhkuse veetmiseks kohandatud kompleks, mis toetab loodushariduse edendamist, lähtuvalt säästva arengu printsiipidest.

Jägala-Joa Loodusharidus-puhkekeskus koosneb kokku kahest põhi-, kahest toetavast ning neljast täiendavast komponendist. Põhikomponentide hulka kuuluvad puhkeala kompleks ja õpiala, millest puhkeala on suunatud eeskätt külastajate olme- ja igapäevavajaduste rahuldamiseks, sh majutuseks ja toitlustuseks. Õpiala on raamatukogu-meediakeskus, auditoriumi ja seminariruumi hõlmav ruumide võrgustik, mis

võimaldab läbi viia koolitusi, seminare, konverentse ja teadustööd eelkõige säästva arengu ja looduskeskkonna mitmekesisuse teemadel.

Loodusharidus-puhkekeskust toetavad loodusainete seikluspark ja infrastruktuur. Loodusainete seikluspark on rekreatiivrajatisi, mänguväljakuid ja mänguplatse hõlmav võrgustik. Ala loob tingimused tervisespordi harrastamiseks ja aktiivse puhkuse veetmiseks. Samas on võimalus läbi viia erinevaid võistlusi, meeskonna- ja muid mänge ning koolitusi. Loodusainete seikluspark toetab nii õpiala läbi loodusteaduste õppimisvõimaluste kui ka puhkeala läbi aktiivse tegevuse pakkumise. Infrastruktuur omakorda on vajalik kvaliteetse teenuse pakkumiseks kompleksi külastajatele.

Jägala-Joa Loodusharidus-puhkekeskuse täiendavad komponendid loovad Loodusharidus-puhkekeskusele olulise väärtuse, tutvustades säästva arengu põhimõtteid Rebala muinsuskaitsealal (ka Jõelähtme piirkonnas) vastavalt teemaga seonduvat teadusliku ja kultuurilise väärtusega ajaloolist põllumajandusmaastikku, seda kujundavaid elemente ning mitmekülgeid loodusväärtusi. Täiendavad komponendid koosnevad temaatilistest matka- ja õpperadadest, kergliiklusrajast, vaatetornist ning õpikodadest/keskustest. Küll aga vajavad täiendavad komponendid eraldi tasuvusanalüüsi, kuna nende võrgustik on laialdane ja väljaarendamine küllalt kulukas.

Kokkuvõtvalt, Jägala-Joa Loodusharidus-puhkekeskus on üks potentsiaalsetest kompleksidest, mille baasil on võimalik algatada Jõelähtme valla säästva arengu hariduskeskuste ja õpikodade võrgustiku väljaarendamist.

Tasuvusanalüüside koostamist toetas Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus Piirkondliku Arengu Kavandamise programmi raames. Dokumentide koostamist juhtis Mihkel Laan OÜst Cumulus Consulting koos Ida-Viru Turismiühenduse juhataja esimehe Ingrid Kuliginaga.

Cumuluse poolt pakutavad teenused hõlmavad strateegiate, arengukavade ja teostatavus-tasuvusanalüüside koostamist, projektide kirjutamist ning juhtimist. Näiteks on ettevõtte kolme aasta jooksul koordineerinud Ida-Virumaa kuue tööstusala ühist turundustegevust ning koostanud turismitoote tervikkontseptsiooni koos tasuvusanalüüsiga Ontika ja Maidla mõisale.

Mihkel Laan
Jaan Urb
Cumulus Consulting OÜ

Jõelähtme Vallavalitsus teatab, et 12. aprillil 2008 kell 11:00 toimub Harjumaal Jõelähtme vallas Kostivere mõisas (Mõisa tee 2) Jõelähtme valla üldplaneeringu osa teemaplaneeringu "Rebala muinsuskaitseala miljööväärtusega hoonestusalade, väärtuslike põllumaade, maastike ja looduskoosluste määramine ning nende kaitse- ja kasutustingimuste määramine" keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) avalik arutelu.

Rebala Muinsuskaitseala turismitoote väljaarendamise kava esitlus ja avalik arutelu toimub 24. aprillil 2008. a. kell 15.00 Kostivere mõisa saalis.

Tööprotsess ja tulemused on kättesaadavad valla kodulehel arendusprojektide rubriigis (<http://www.joelahtme.ee/?id=3731>)

Mis tehtud, mis teoksil?

Tõnu Truumaa, Kostivere alevikuvanem

„Tõesti, tõesti, mõtlesin mõni päev tagasi, mis ma siis nüüd olen ära teinud oma kodukoha heaks,“ ütleb Tõnu, kui istume Kostivere mõisa fuajee punase vakstuga sohvale mõneks viivuks juttu ajama. Ta lülitab telefoni välja, et pidevad helinad meid ei segaks. Tal on täna sünnipäev ja helistajaid on palju.

Tõnu Truumaa on läbinisti kohalik inimene, isa oli elupõline siitkandi loomatohter, Tõnu on Kostivere alevikku oma perele kodu teinud – suurlinna tuled teda ei peibuta.

„Kõik oleneb suhetest,“ ütleb ta, „ilma heade suheteta ei tule millestki midagi. Inimestevahelised arusaamatused peavad saama selgeks räägitud. Olen otseütleja, kui olen teinud vea, siis tunnistatan tehtut.“

Meest sõnast, hõrga sarvest, mõtlen ja võib-olla pean ka meeles.

Tänavune sünnipäev jääb meelde sellega, et Kostivere rahvas valis Tõnu alevikuvanemaks.

Enne lahkumist kutsub ta mind ümber mõisa kõndima ja näitab, kuidas kõik laguneb ja mida vaja teha.

Ta ei tahagi, et ma tast kirjutan. „Kirjuta siis, kui olen jõudnud midagi korda saata.“

Küll jõuab ka siis, Kostiveres probleeme jätkub.

Esimese tööna lubab Tõnu aleviku kodulehekülje üles seada, www.kostivere.com

See ongi nüüd tehtud.

Merike Metstak
merike@joelahtme.ee

Iru külas elu edeneb

Märts oli stardiaeg nii uuele külavanemale kui ka värskelt loodud Iru Ämma Klubile.

Nüüdseks on teada, kes on meie küla asjaajamiste liidrid ja mida esmaselt planeerime teha. Küla eestseisuse ja Iru Ämma Klubi tegevuskava kokkuseadmine võtab veel aega.

5. märtsil toimus Iru küla eestseisuse ja Iru Ämma Klubi ühine koosolek, kus valisime Klubi juhatuse esimeheks ühehäälselt Toomas Udu.

Samas püüdsime ka kinnistada kõigile juhatuse liikmetele nende tegevus- ja vastutusala. Toomas Udu oli juba eelnevalt üles näidanud asjalikku huvi ja teadmisi Iru küla majapidamiste ühiskanaliseerimise võimalustest ja seetõttu oli ka tema põhitegevusala paika pandud. Toomas koostas konstruktiivse taotluse vallavalitsusele, mille saatsime ära 11. märtsil, selles olid ära näidatud võimalikud finantseerimisfondid, millelt raha taotleda. Lisaks nõustus ta ka küla gasifitseerimisega tegelema. Selleski küsimuses saatsime samal päeval taotluskirja vallavalitsusele.

Klubi juhatuse aseesimeheks valitud Mati Pärnamägi oli nõus kaasa aitama külateede seisukorra, tänavavalgustuse ning teeviitade ja märkide olemasolu väljaselgitamisele. Sellest teeme ka ettekande vallavalitsusele. Samades küsimustes oli nõus kaasa lööma ka Margus Kuusk Tiigi külaosast.

Külaplatsi ja sellel asuvate laste mänguala ning tenniseväljaku korastamise ning ajakohase kattega tenniseväljaku väljaehituse eest kohustus hea seisma juhatuse liige Art Kuum.

Seoses küla arenguga ja Kloakse majadegrupi väljaehitusega on piiratud külaelanike pääs Pirita jõeoru ning meile harjumuslikku ujumiskohta. Säärase olukorra lahenduseks vajame riigi, ühe maaomaniku ja Pirita jõeoru maastiku kaitseala valdaja kooskõlastust. Sinna kergteede ja heal juhul ka ujumispaiga ning paadisadama rajamise küsimustega nõustus tegelema küla eestseisuse liige Ljudmilla Kaska.

Eestseisuse ja Klubi juhatuse liige Jaan Mark oli valmis tegelema eespool jutuks olnud ja Keskkonnaministeeriumile kuuluva maa edasisel võimaliku ühiskasutuse, näiteks ühiskondlikus korras dendroloogilise pargi rajamise küsimustega.

Eraldi arutelu toimus jäätmete kogumise ja käitluse üle. Pakuti varianti paigaldada konteinerid Tuuslari tee ja Aloe tee ristmikult olevale kõva kattega alale, kus on pumbajaam ning alajaam, kahjuks ei võimalda seda pumbajaama sanitaartsooni ulatus. Esialgu tuli kõne alla külaplatsiga külgnev ala Ämma tee ääres. Seal oleks vaja rajada kõva kattega plats, millel suured veokid saaksid konteinerid tühjendada ja ka tulnud teed tagasi sõita, seega tuleks rajada nn ringliiklus. Teine asukoht oleks Ämma tee ääres riigimaale rajatav nõuetekohane plats. Selle ettepanekuga pöördutigi pärast koosolekut vallavalitsuse poole, kes lubas meie ettepaneku ka ametlikult esitada Keskkonnaministeeriumile. Loodame, et juhatuse liige Aivar Möttus aitab kaasa kogu jäätmekäitluse ja ka eelseisva aktsiooniga „Teeme ära 2008“ seotud küsimuste lahendamisele. Meie ruuporiks oleku ja otsuste talletamise võttis enda kanda Triin Krünberg.

Märtsikuus aruteluks olnud Jõelähtme valla Arengukava 2007-2015 muudatuste eelnõu kohta esitasime vallavalitsusele 16. märtsil kirjalikult 12 küsimust, mis on olulised nii Iru küla kui ka valla arenguks. Siin ootame vallavalitsuselt ka konkreetset teavet, millega arvestati ja argumente, miks osa (kui nii selgub?) meie ettepanekuid arvesse ei võetud.

Arno Kannike,
Iru külavanem

Kapriisest külaelust ja leplikust meelest

Viimasel ajal on teravnenud meie rannaäärsetes külates tülid nii naabrite vahel kui ka terves külakogukonnas.

Põhjuseid on erinevaid: küll tülitsetakse teede pärast, mis on ajalooliselt kulgenud talude vahel, aga nüüd läbivad kellegi omandit, küll talu piiride ja kiviaia pärast, küll kaevab naaber oma veetrassi läbi kellegi maa, küll ei meeldi mõnele uuselanikud ega uued elamud, küll on tegu isikliku vihavaenu ja isegi kadedusega jne jne.

Eks neid põhjuseid ole mitmeid, mis selle kõik on tinginud, vist lööb välja vana eestlaslik Oru Pearu ja Vargamäe Andrese sündroom, et näidata teistele oma võimu, kes on kangem.

Külas teatakse ja tuntakse põhimõtteliselt kõiki oma põliselanikke nii nende heade külgede kui vigadega. Ma arvan, et iga tüli on hea tahtmise ja vastastikuste kompromisside korral võimalik

mõistlikult lahendada. Me kõik tahame, et külas valitseks üksmeel ning elanike vahel oleksid sõbralikud suhted, see tõtaks meie kõigi elukvaliteeti. Selle nimel tuleks taltsutada natuke oma ego, sest need probleemid ei ole eksistentsiaalsed, et teisisi ei ole võimalik hakkama saada. On ka võimalus pöörduda kohtu poole lahenduse leidmiseks, aga see võib jätta kaotajal vimma südames ikka hõõguma. Parem oleks, kui inimesed ise siiralt lepitust otsiksid, sest see võimaldab ka lastel ja lastelastel kasvada sõbralikumas ja turvalisemas kogukonnas.

Juristid räägivad, et praegusel ajal pakuvad kohtunikud tsiviilprotsessides pooltele välja omavahelist kokkulepet. Selline nõue on lausa tsiviilkohtupidamise seadustikku sisse kirjutatud. Koh-

tulikku kokkulepet nimetatakse kompromissiks, see vormistatakse kirjalikult ja kinnitatakse kohtu poolt. Sellele, kes kompromissist keeldub, ei kuulu enamasti kohtu sümpaatiat.

Kõigi kolme kohtuinstantsi läbikäimine võtab kaks kuni viis aatat, on väga kulukas ja ei vii tihti peale soovitud tulemuseni. Kunagisi vallakohtuid nimetati rahukohtuteks. Nüüdki peaks vastuolude puhul olema igauhe eesmark rahu sõlmimine. Sõjas ja muudes konfliktides saavad alati kannatada mõlemad pooled.

Püüame käituda ja tegutseda kristliku põhimõtte järgi - ära tee teisele seda, mida ei taha, et sinule tehtaks.

Arvo Olek
vallavolikogu liige

HEA NEEME ELANIK,

pöördume Sinu poole palvega – hoia pilk peal oma lemmikloomal. Kahjuks on tõsiasi, et Neeme Mudila lapsed ei saa enam turvaliselt jalutamas käia. Nii mõnedki neljajalgseid lemmikud kõnnivad terve päeva omapäi ning oma suuruse ja haukumisega hirmutavad väikeseid lapsi. Palume teil jälgida oma looma nõuetepärast hoidmist koduõuel. Vastasel korral ei jää meil muud üle kui pöörduda

Jõelähtme valla korrakaitse vanemspetsialisti Arvo Lassi poole.

Palume mõistvat suhtumist laste heaolu ja turvalisuse nimel.

Pille Trumm,
Neeme Mudila juhataja

Miks on pakendikonteineril väike ava?

Inimesed küsivad, miks on pakendikonteineritel auk väike. Nagu Eesti Pakendiringluse kolmeaastane kogemus näitab, on täiesti ühene seos konteineri ava suuruse ja materjali kõlbiikkuse vahel. Kui avalik pakendikonteiner on lahtise kaanega, siis keskmiselt 50% saadavast materjalist ei kõlba ümbertöötamiseks. Harvad ei ole need juhud, kus terve konteineri sisu tuleb otse prügimäele viia. Kui pakendikonteiner on väikse avaga, siis on tagatud, et 90% materjalist on taaskasutuseks kõlblik ja puhas.

Kaberneeme küla- vanema valimine

toimub laupäeval, 12. aprillil 2008 kell 14.00 Kaberneeme raamatukogu ruumes.
Lisainfo: Jaan Sepp, tel 55 69 5858,
e-post: jaansepp@gmail.com

Kostivere aleviku elanike koosolek

toimub 24. aprillil 2008 kell 19.00
Kostivere mõisas

Uusküla küla koosolek

toimub 20. aprillil kell 15.00 k.a. Muuga sadama peahoones.
Lisainfo
Jüri Jalakas
Uusküla küla külavanem
tel 50 72 745

Võerdla küla koosolek ja küla- vanema valimine

toimuvad 3. mail kell 13.00
Võerdla külas.
Lisainfo: Paul Peetrimägi
tel 50 16 258
e-post: paul.peetrimagi@elion.ee

KÜLAUUDISED... Hiirtel oli pidu

Ei osanud talunaine autot ostes arvata, et Peugeot on hiirte lemmik automark! Sügisese kiire viljakoristuse käigus oli autosse pudenunud viljateri, mis alguses omanikule tühised tundusid. Suuremalt jaolt said viljaterakesed küll kokku korjatud, kuid ka Euroopas kokkupandud autos on pragusid ja muid õnarusi, avausi, kuhu vili saab pudeneda.

Nüüd, vastu kevadet hakkasid autol üksteise järel ühtäkki tuled, näidikud ja muu elektrivärk ära kustuma. Töökojas selgus verd tarretav tõsiasi - hiired olid oma alatut elu terve talve elanud autos ja perenaisega kõik tähtsad sõidud kaasa teinud armatuuri ehitatud uues soojas kodukeses. Lõpuks said hiirte talvesöögid otsa ja loomakesed näsisid sõna otseses mõttes kõhutäiteks auto elektrijuhtmes-tikku. Aga ühel hetkel sai ka juhtmesistik otsa ja auto suri välja.

Hiired arvatavasti tundsid, et kevad on käes, kuid äkki saabu-nud talvekülm ja paksud han-ged takistasid neid kevadisse loodusesse toidupoolist otsima siirduda. Küllap maitsevad ka teiste automarkide elektrijuht-med hiirekestele sama hästi! Siit hoiatus autoomanikele - olge ettevaatlikud mitte üksnes Loo teeristi liikluses sõlmes, vaid kontrollige ka aeg-ajalt oma sõiduriista seestpoolt. Kunagi ei või teada, kes end kindalaekasse või pakiauto kongi kaasreisijaks on sokutanud! Hiirtel oli aga tõeline pidu, sai süüa ja muretult priiküüdiga ringi reisida.

Vaatleja

Intervjuu Maria-Marika Kurvetiga

Neeme Rahvamaja juhataja **Mari-ka Kurvet**, 1. aprillil oli Sul tööjuubel. Imetlen alati Sinu rõõmsameelsust ja hoolivust ning daamilikku hoolitsetust, mis kõnelevad inimese sisemiset tasakaalust ja hingerahust. Sina oled Neeme Rahvamaja hing!

Mis siin elus on Sulle tähtis ja väärtuslik?

Väärtustan elus kõige rohkem kohusetunnet, südamesoojust ja hoolivust. Elan põhimõtte järgi, et ära tee teistele kunagi seda, mida sa ei taha, et sulle tehakse. Head tehes tuleb see kohe endale tagasi. Mul ju see võimalus olemas. Kogu aeg inimeste keskel. Iga päev on nagu kingitus, kuidas siis mitte rõõmustada.

Mõned inimesed vajavad heas tujus ja vormis püsimiseks erilisi nippe. Kust Sina oma lõppematu energia ammutad?

Võimaluse korral proovin palju

metsas ja mere ääres olla. Olen oma loomult “roheline”, looduslaps. Kõik hea tuleb minu arvates loodusest. Võimalikult palju pühendan aega oma suhteliselt viletsa tervise korras- hoiuks. Võimlen ja liigun. Iga inime- ne on oma õnne sepp. Naeratus suul on terves kehas terve vaim.

Kuidas algab Sinu tavaline päev, millega tegeled?

Hommik algab tavaliste protseduuri- dega, väheke võimlemist, natuke kehakinnitust ja muidugi peegli ees naeratus suule.

Mida Sa pead kindlasti iga päev tegema, milleta ei saa olla?

Iga päev peab andma mingi rahul- dustunde. Nagu tiksuks mõttes ja meeles, et kui midagi teed, tee hästi. Töörõõm ongi vist mulle tähtsaim. Pä- rast kordaläinud üritust ei tunne isegi väsimust.

Kas Sina ka pühapäeva pead? Mismoodi?

Pole nagu pühapäeva eriliselt täht- sustanud. Tore, kui on vaba, saab olla koos oma tütre perega, õdedega, jalu- tada metsas nautida mere võlusi.

Neeme külast ei hoolinud elamis- paigana endises ühiskonnas suurt keegi, nüüd on Su koduküla muu- tunud üheks kuumemaks kohaks, kus unistuste krunte varsti enam ei jätkugi. Siia on elama tulnud noori peresid, palju uusi inimesi. Küla muutumine on rõõm, aga kas seoses sellega on tulnud ka mure- sid?

Saladuskatte all võin öelda, et elan Neemes juba 40 aastat, kah juubel. Minule ei ole see lihtsalt koduküla, vaid sõna otseses mõttes kodumaa. Annaksin kõik, et Neeme küla kaunis loodus säiliks, uus ja vana ühte sulaks. Küllap sellepärast ma oma nina igale poole topingi. Kõik, mis puudutab

President Arnold Rüütel käis vabariigi aastapäeval Neemes.

Neeme küla, puudutab ka mind. Mui- dugi on küla privaatsus kadumas, aga ka sellest tuleb rõõmu tunda. Tulevad

ju uued inimesed, uued mõtted ja elu läheb edasi.

Merike Metstak

Kutsusime naabervallad kokku

25. märtsil kutsus Jõelähtme vald kokku Jõelähtme ja Rae vallavalitsuse ning Maardu ja Tallinna linna keskkonna- ja järelvalveametnikud.

Eesmärk oli naabritega omava- hel arutada, mida saaksime ühiselt ette võtta illegaalselt metsa alla vii- dava prügi vastu. Iga omavalitsus andis ülevaate oma territooriumil toimuvast ning arutleti, kuidas ja missuguste vahenditega on võima- lik ühiselt võidelda metsa reostaja- te vastu. Lisaks oma territooriumi igapäevasele järelvalvele, kontrol- livad omavalitsused kevade jooksul kõrgendatud tähelepanuga kõiki ettevõtteid, kellel tegemist vanade rehvidega. Leiti, et kogu jäätme- majanduse paremaks töötamiseks oleks vaja omavalitsuste ühist te- gutsemist.

Liis Truubon.

Valla territooriumil on veel päris mitu kohta, mis ootavad koristust. Käsitsi korjatavad hunnikud pu- hastatakse 3. mail vaba- tahtlike abiga Teeme Ära 2008 ürituse ajal. Samas vajatakse paljude hun- nikute pealetõstmiseks ja äraviimiseks hädasti tehnikat. Kellel on mõni kopp, traktor, käru vms ning oleks nõus näiteks ühel päeval oma tehnika- ga kaasa aitama Jõelähtme valda illegaalsest prügist puhastamiseks, andke sel- lest teada. Igasugune väik-

semgi abi on suureks toeks! Teeme üheskoos Jõelähtme valla puhtaks!

Kevadised kogumisringid

26.-27. aprillil on külates suured konteinerid. Täpne külade loetelu koos kogumiskohtadega on lisatud lehe vahel olevale kevadise koristusinfo vahelehele. 26. aprillil toimub ohtlike jäätmete kogumisring. 28.-29. aprillil toimub koduelektroonika ja autorehvide (kummide arvu piirangut ei ole) kogumisring. Kellel on ära anda koduelektronikat või autorehve, andke sellest 25. aprilliks teada. Teadaantud kohtade põhjal koostame kogumisautole marsruudi ning korjame elektroonika ja autokummid kokku. Teada andmisel ni- metage oma aadress, äraviidava elektroonika ja/või auto- rehvide kogus ning kindlasti kontaktandmed.

Üleskutse elanikele ja valda külastatavatele inimestele: palun, ärge viige oma jäätmeid metsa alla, karjääri serva, tee pervele. Kui näete kedagi teist seda tegemas, andke sellest teada vallavalitsusele, Keskkonnainspektsooni lühinumbril 1313 või politsei lühinumbril 110.

Nimetatud tegu on karistatav füüsilisele isikule kuni 18 000 krooniga ning juriidilisele isikule kuni 50 000 krooniga. Ühe autokäruäie jäätmete äraandmine prügi- las maksab ümmarguselt 100 krooni (lõplik summa ole- neb sellest, kui raske on koorem on).

Kõik algab suhtumisest meid ümbritsevasse. Tegut- segem üheskoos, et seda selgeks teha ka inimestele, kes hoolimatult meie kõigi ühist ruumi risustavad.

Puhtama Jõelähtme nimel,

Liis Truubon,
keskkonna vanemspetsialist
liis@joelahtme.ee
605 4861 / 53 007 351

Aprill 2008 Loo kultuurikeskuses

- 08.04 17.00-19.00 Noortekas naljakuu üritus „NALJAVILUKS“
- 11.04 15.00 Näiteringi laste pidu „NALJA NABANI“
- 11.04 20.00 Noortekas TÜDRUKUTE ÕHTU
- 16.04 17.00 Noortekas FILMIÕHTU
- 17.04 17.30-19.00 Loo Beebikooli ja Mõmmi Muusikatoa suur PEREKARNEVAL
- 18.04 19.00 KONTSERT Rahvusoooper ESTONIA solistidelt A-saalis. Pilet 25.-
- 22.04 17.00 Noortekas HIRMUFAKTOR
- 25.04 17.00-20.00 Seenioride klubi Pihlakobar KEVADPIDU A-saalis, Sõpruskohtumine Kanepi tantsurühmaga WALTSER, Tantsumuusika ansambliilt AARECO
- 26.04 16.00-18.00 KIRIK A-osas

Jõelähtme Rahvamajas:

Valla X mälumängude lõpuring toimub 13. aprillil kell 13.

26. aprillil kell 11 ootab rahvamaja oma sõpru ja naabreid koristustalgutele. Rehad kaasa, tööd jagub nii naistele kui meestele. Rahvamaja tagune jõekäär vajab vii- mast, otsustavat lahingut. Talgulistele kuum supp garanteeritud.

30. aprillil kell 21 “Võlbriöö tuled” Jõelähtme jõel. Kõik ärskad hinged on oodatud Jõelähtme rahvamajja. Näita oma nutikat kostüümi ja lusti meiega jõe ääres ning tantsi saalis menubändi “Vanker” saatel!

JÕELÄHTME VALLAVOLIKOGU OTSUS		JÕELÄHTME VALLAVOLIKOGU OTSUS	
Jõelähtme	26. veebruar 2008 nr 319	Jõelähtme	26. veebruar 2008 nr 320
Maa taotlemine munitsipaalomandisse		Maa taotlemine munitsipaalomandisse	
Aluseks võttes maareformi seaduse § 28 lg 1 p 4 , Vabariigi Valitsuse 02.06.2006 määrusega nr 133 kinnitatud “Maa munitsipaalomandisse andmise korra”, Vabariigi Valitsuse 24.01.1995 määrusega nr 36 kinnitatud “Katastriüksuse sihtotstarvete liigid ja nende määramise alused”, Vabariigi Valitsuse 30.06.1998 määrusega nr 144 kinnitatud “Ehitise teenindamiseks vajaliku maa määramise kord”, haldusmenetluse seadu- se § 64 lg 1 ja 2, Muinsuskaitseameti 26.09.2007 kirja nr 2484, Jõelähtme Vallavolikogu		Aluseks võttes maareformi seaduse § 28 lõike 1 punkti 4 , Vabariigi Valitsuse 02.06.2006 määrusega nr 133 kinnitatud “Maa munitsipaalomandisse andmise korra”, Vabariigi Valitsuse 24.01.1995 määrusega nr 36 kinnitatud “Katastriük- suse sihtotstarvete liigid ja nende mää- ramise alused”, Vabariigi Valitsuse 30.06.1998 määrusega nr 144 kinnitatud “Ehitise teenindamiseks vajaliku maa määramise kord”, Muinsuskaitseameti 26.09.2007 kirja nr 2484, Jõelähtme Val- lavolikogu	
OTSUSTAB:		OTSUSTAB:	
1. Taotleda Harju maavanemalt munitsipaalo- mandisse Jõelähtme vallas Haljava külas Halja- va mõisa maaüksus.		1. Taotleda Harju maavanemalt munitsi- paalomandisse Jõelähtme vallas Kostive- re alevikus Kostivere mõisa maaüksus.	
2. Maaüksus taotleda munitsipaalomandisse sihtotstarbega – 005. sotsiaalmaa (Ü).		2. Maaüksus taotleda munitsipaaloman- disse sihtotstarbega 005. sotsiaalmaa (Ü).	
3. Tunnistada kehtetuks Jõelähtme Vallavoliko- gu 26.04.2007 otsused nr 180, 181 ja 182 “Maa taotlemine munitsipaalomandisse”.		3. Otsus jõustub teatavakstegemisest.	
4. Otsus jõustub teatavakstegemisest.			
Art Kuum Volikogu esimees		Art Kuum Volikogu esimees	

Loo kooli staadion tuleb!

Aeg on sealmaal, et saan teile teatada head uudist – Loo keskkooli staadioni renoveerimine saab teoks.

Teet Sibrits.

Märtsikuu viimasel nädalal allkirjastati staadioni rekonstrueerimistööde läbiviimiseks vastav ehitustööde leping, kus seisab, et staadioni ehitustööde lõpptähtaeg on 1. august 2008. Ehitustööde läbiviimiseks korraldati avatud riigihange, mille raames tegi soodsaima pakkumise AS Talter, kellega sõlmisime vastava töövõtulepingu kogusummas 11 610 519 Eesti krooni.

Milline saab olema kooli staadion, mis on uuest õppeaastast koolipere kasutada? Heakskiidu saanud projektlahend sündis projekteerija (OÜ Esplan) ja Loo keskkooli rekonstrueerimise töögrupi koostöös erinevate lahendusvariantide läbitöötamisel. Kindlasti ei olnud need variandid koostatud võtmes - mida kõike võiks teha, vaid olemasoleva territooriumi piires noortele parimate võimaluste leidmiseks koolispordi ja sportmängudega tegelemiseks. Siinkohal tänan kõiki, kes staadioni rekonstrueerimise lähteülesande ja projektlahendi koostamisel kaasa löid, ühtlasi annan lühiülevaate uuest staadionist.

Jalgpalliväljak ja jooksurada

Olemasoleva staadioni kohale rajatakse sünteetilise murukattega jalgpalliväljak mõõtmetega 55 x 90 meetrit. Ümber kogu jalgpalliväljaku rajatakse 3-rajaline sünteetilise kattega jooksurada

pikkusega 333 meetrit. Jooksuraja põhjapoolne ehk Kuusiku tänava poolne osa tuleb 4-rajaline ja pikkusega, mis võimaldab srgelt joosta 100 meetri distantsi. Lisaks on 100 meetri jooksuraja ühes otsas kaugushüppekast ehk siis jooksurada saab kasutada kaugushüppe hoovõturajana.

Korvpalliväljak ja võrkpalliplats

Staadionile tuleb statsionaarsete korvidega korvpalliväljak ja teisaldatavate võrgupostidega võrkpalliväljak, mõlema väljaku kate on sünteetiline. Palliväljakute ala on võimalik kasutada võimlemistundides.

Kergejõustik

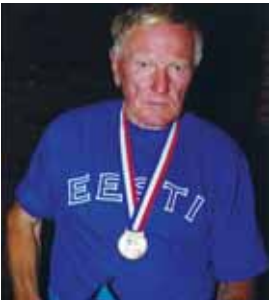
Staadionil on kohad kõrgushüppeks ja kuulitõukeks. Kuulitõukering tuleb asfaltbetoonkattega ja kuuli maandumissektori ala on kaetud peenkruusaga. Staadioni koolipoolsesse otsa on planeeritud betoonist tugimüür, mille külge on kinnitatud istmed ja klaasist katusealune võistlajate ning treenerite tarvis. Staadionile rajatakse välisvalgustus, mis võimaldab staadioni kasutamist ka pimedal ajal. Staadioniala piiratakse võrkpiirdega ja varustatakse turvakaameratega. Inimeste juurdepääs staadionile on planeeritud jalgteed mööda Saha ja Kuusiku teelt, jalgvärvavad ja pandused võimaldavad staadionile pääsu ka liikumispuuetega inimestele.

Usun, et tuleb üks korralik koolistaadion.

Teet Sibrits,
OÜ Jõelähtme Varahalduse Juhataja
teet@jvh.ee

Harri Reidma sai maailma-meistrivõistlustel pronksi

Eesti sai kokku viis kulda (Leili Kaas N70 5-võistlus, Helvi Erikson N65 oda, Eha Rünne N40 kuul, Lembit Talpsepp M55 ketas, Roland Mändla M35 kuul), kaheksa hõbedat (Leili Kaas N70 60m, 200m, Helvi Erikson N65 vasar, ketas, Malle Pahapill N50 kõrgus, Lembit Talpsepp M55 oda, kuul, Kalle Reinart M40 ketas) ja kolm pronksi (Helvi Erikson N65 raskusheide, **Harri Reidma** M75 kolmik, Jürgen Lamp M60 kolmik), teatab ETVsport.

Harri Reidma.

Ulvi Möldrimäe.

Teade kõikidele kepikõndijatele!

23. aprillil on jüripäev. Kepikõndijad tähistavad seda päeva ühise käimisega. Koguneme kõik kell 19.00 Loo kooli ees asuvas parklas ja kõnnime 5-6 km.

Anna endast märku telefonil 56 466 416/Ulvi Möldrimäe
NB! Endiselt koguneme igal kolmapäeval kell 19.00 aadressil Saha 1 juures, et koos kõndida mõned tervistavad kilomeetrid.

Esimene Loo laat

17. -18. mail toimub Loo aleviku keskuses laat. Kauplema on oodatud eelkõige kõik aianduse ja käsitööga seotud inimesed. Aga ka kõik teised asjast huvitatud võivad ühendust võtta. Kogu info laadal kauplemise kohta on üleval Loo Kultuurikeskuse kodulehel www.lookultuurikeskus.ee. Kaubelda soovijate täidetud ankeete ootame tagasi 18. aprilik.

Laupäeval, 17. mail on laat avatud kella 8.00-20.00 ja pühapäeval, 18. mail kella 8.00-15.00. Laada esimesel päeval on plaanis ka isetegevusprogramm. Üles astuvad Loo Kultuurikeskuses ja ka Kostiveres ning Neemes tegutsevad kollektiivid, nii lauljad, tantsijad kui ka näitemängu tegijad. Laada esimese päeva lõpetab tantsuband. Kes soovib, saab ka jalga keerutada. Samuti on kavas lõbusused lastele. Täpsemat infot laadal toimuva kohta anname maikuus. Jälgige reklaami!

Korraldaja on Loo Kultuurikeskus

Päev Toompea mäel

Loo aleviku eakate klubi võttis nõuks tutvuda lähemalt, millega riigivalitsetjad ühel tavalisel tööpäeval tegelevad.

Kai Müürsepp korraldas, et tänuks mu Linnuvabriku ajaloost koostatud raamatu „... kuidas munast sai kana“ eest võeti ka mind naabervallast otsa peale. Bussitais reipaid vanaprouasid ja -härrasid oli peagi suure künka otsas. Tutvunud põgusalt Toompea lossiga, võtsime kohad sisse istungitesaali rõdul, et kaasa elada kolmapäevasele infotunnile. Istungitesaal oli hõre nagu infotunnis ikka, enamik parlamendiliikmeid rügas palehigis tööd oma kabinetis ja ilmselt jälgis saalis toimuvat telekraani kaudu. Saalis istusid vaid päriliku kohusetundega rahvaesindajad.

Infotund sai otsa ja meid suunati kui lambukesi otseteed Reformierakonna fraktsiooni tuppa rahvasaadikutega kohtuma. Leino Mägi, Rain Rosimannus, Jaak Salumets ja Kalle Palling jutustasid oma töödest ja tegemistest. Vallarahvas sai võimaluse ka mõne küsimuse esitada. Loomulikult tõstatas Loo rahvas kohe alevikku ähvardava lubakivikarjääri rajamise teema. Hirmus maalahmakas aleviku ja Peterburi maantee vahelisel alal oleks üks suur auk. Otse loomulikult lubavad ärimehed killustiku tootmisel kõige ideaalsemaid tingimusi ja et lõhkamist ei toimugi ning kaevandatakse maa all ja müravabalt. Puudu jäi veel lubadus, et vedusid korraldatakse helikopteriga. Ida-Virumaal on killustikku kaevanduste aherainena tohutul hulgal, kuid kaugelt vedu teeks kasumi kõhnemaks. Muidugimõista kasutasid suurettevõtjate partei esindajad vastamisel kõige trafaretsemaid väljendeid: asi tahab uurimist, materjalidega tuleb lähemalt tutvuda jne, jne.

Kasutasin sobivat juhust ja tundsin huvi, kuidas edeneb parlamendiliikmete maine parandamine. Põhjanaabrite soomlaste juures viibides olen kogenud, et suure uhkustundega tuuakse külalisega kohtuma tuttav parlamendisadik. Meil tekitab teade, et tunnen mitmeid riigikogulasi, paremal juhul vaid häämingu. Meie poliitiline kultuur on veel lapsekingades. Isegi rahva lemmik, alati sirge seljaga Jaak Salumets ei saa vigade puhul vilet kasutada, vaid peab juhtide kavandatud segased mängud kaasa mängima. Üsna ebameeldivatel teemadel vastamisest päästis saa-

dikuid korraldus kiiresti Stenbocki majja minna, sest peaminister juba ootavat. Andrus Ansip tutvustas meile Vabariigi Valitsuse maja, mis oli väga kena. Giidina tutvustas peaminister lausa toolide kaupa, millisel on istunud Bush, kus Tony Blair ja teised tähtsad külalised ja kui kenasti nad meie peaministriga vestelnud. Riigimehe jutt ei tahtnud lõppeda, ent aeg lendas.

Tülikas külaline tahtis aga jälle küsimustele vastuseid saada, peaministrit ei kohta ju iga päev. Sain armulikult loa küsida. Mind huvitas tõsine vastuolu meie peaministri poolt väljaõeldu ja Euroopa sotsiaaluuringute tabelite tulemuste vahel. Meie peaminister lubab viia Eesti Euroopa viie rikkama riigi hulka, kuid tabeleist nähtub, et inimarengu poolest oleme viimaste hulgas. Meeste ja ka naiste lühike eluiga, esikoht enesetappude poolest, narkomaania ja AIDSi plahvatuslik levik, prostitutsioon, isikuvastaste kuritegude hulk.

Hambutu alkoholipoliitika tulemusena joob iga elanik aastas 12,5 liitrit puhast alkoholi!

Asjatundjad on ennustanud, et rahvas, kes tarvitab ühe isiku kohta aastas üle 10 liitri puhast alkoholi, on määratud hääbumisele. Kahjuks seadis peaminister Euroopa tabelite õigsuse kahtluse alla ja kinnitas, et Soome kontrollib need tabelid alati üle.

Toompea ringkäigu lõpuks olime saanud järjekordselt kinnitust, et suur kuningas raha paneb kõik asjad paika. Nii kaevandused kui ka saadikud järgmistel valimistel. Juba Põrgupõhja Jürka jäi Kaval-Antsuga võideldes vaid lolliks tõeotsijaks.

Meenub hiljuti Tallinnas toimunud sotsiaaldemokraatide üleeuroopalisel kohtumisel öeldu: turumajanduse ülistamine ei vii kuhugi.

Vaatamata üksikutele tõrvatilkadele tunnis, läks päev siiski korda, tore oli Loo rahvaga koos olla ja ühiseid asju arutada.

Sven Allan Sagris

JÕELÄHTME VALLAVOLIKOGU OTSUS	
Jõelähtme	26. veebruar 2008 nr 315
Neeme küla Kivineeme tn 18 kinnistu detailplaneeringu kehtestamine Juhindudes kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 2, planeerimiseseaduse § 24 lg 3, Jõelähtme valla ehitusmääruse § 3 p 3, Jõelähtme Vallavolikogu	
OTSUSTAB:	
1. Kehtestada Neeme küla Kivineeme tn 18 kinnistu detailplaneering vastavalt FIE Ella Tomassova poolt koostatud tööle nr 19/07.	
2. Detailplaneeringujärgsete teede ning tehnovõrkude ja rajatiste väljaehitamise tagab ehitusloa taotleja vastavalt 25.01.2008 sõlmitud lepingule nr. DP-7/08.	
3. Otsust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus ühe kuu jooksul arvestades otsuse teatavakstegemisest.	
4. Otsus jõustub planeeringu tellijale teatavakstegemisest.	
Art Kuum Volikogu esimees	

JÕELÄHTME VALLAVOLIKOGU OTSUS	
Jõelähtme	26. veebruar 2008 nr 318
Maa taotlemine munitsipaalomandisse Aluseks võttes maareformi seaduse § 28 lg 2, Vabariigi Valitsuse 02.06.2006 määrusega nr 133 kinnitatud “Maa munitsipaalomandisse andmise korra”, haldusmenetluse seaduse § 64 lg 1 ja 2, Jõelähtme Vallavolikogu	
OTSUSTAB:	
1. Taotleda Rebala geoloogilise õpperaja rajamiseks Vabariigi Valitsuselt munitsipaalomandisse Jõelähtme vallas Rebala külas asuv Rebala paeraja maaüksus.	
2. Maaüksus taotleda munitsipaalomandisse sihtotstarbega – 004. mäetööstusmaa (K).	
3. Tunnistada kehtetuks Jõelähtme Vallavolikogu 29.01.2008 otsus nr 307 “Maa taotlemine munitsipaalomandisse”.	
4. Otsus jõustub teatavakstegemisest.	
Art Kuum Volikogu esimees	

ETTEVÕTLUSEST

Prügilast ja prügist

Tallinna uus prügila avati 2. juunil 2003. aastal ja see asub Looväljal Rebala külas ning on Eesti suurim tavajäätmeprügila.

Prügila võtab vastu rohkem kui ühe kolmandiku Eestis tekkivatest olmejäätmetest ja vastab Euroopa Liidu nõuetele. Selle käikuandmine oli suur samm jäätmekäitluse nüüdisajastamisel Eestis. Peamiseks tegevusalaks on tavajäätmete vastuvõtmine ja ladestamine, kompostimine, sortimine ning alternatiivenergia tootmine.

2008. aasta alguseks on Tallinna Prügila AS välja ehitanud prügila territooriumil asuva infrastruktuuri koos kompostimisväljaku ja lõppladestusalaga, kogupindalaga 8,35 hektarit.

Tallinn ja Euroopa Liidu ISPA fond toetasid projekti 95 miljoni krooniga, ehitades prügila juurdepääsutee ja kanalisatsioonitrassi.

Tallinna uus prügila käitleb Tallinna ja selle ümbruse jäätmeid 40 aastat, seejärel projekt ammendub. Järgmised 20 aastat kuluvad prügila sulgemisele, gaasikogumisele ja järelevalvele.

Eestis on rajatud peale Tallinna Prügila neli uut tavajäätmeprügilat: Väätsa, Uikala, Torma ja Paikre.

Tallinna prügila territooriumi pindala on 67 ha. Prügila projekti kogumaksumus kuni sulgemiseni on ca 900 miljonit krooni. Teeninduspiirkonnas elab ligikaudu 500 000 elaniku, teenindades Tallinna linna ja ümberkaudseid valdu.

Mis koht on prügila?

Prügilas ladestatakse jäätmed maa peale või maa alla. See võib olla kas jäätmekäitluskoht, kus jäätmetekitaja ladestab jäätmed tekkekohal või jäätmekäitluskoht, mida kasutatakse jäätmete vaheladustamiseks aasta või pikema aja jooksul. Sõltuvalt ladestatavate jäätmete omadustest, jagunevad prügilad: ohtlike jäätmete prügilateks, tavajäätmeprügilateks, püsijäätmeprügilateks.

Ohtlikud jäätmed on jäätmed, mis võivad põhjustada kahju tervisele ja keskkonnale. Tavajäätmed on kõik jäätmed, mis ei kuulu ohtlike jäätmete hulka ning olmejäätmed on kodumajapidamises tekkivad jäätmed ning jäätmed, mis tekivad kaubanduses, teeninduses või mujal ja on omadustelt samalaadsed. Olmejäätmetes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlikke jäätmeid.

Kuidas prügi ära anda?

Kuna kõik jäätmetoojad ja toodavad kogused tuleb registreerida, on vajalik sõiduki eelnev kaalumine, mille käigus kaalumaja töötaja fikseerib jäätmeliigi. Pärast jäätmete saabumise vormistamist kaalu juures suunab prügilapersonal veose

olenevalt toodud jäätmete liigist ettevõtte vastavale alale:

- eraisikust kliendid, sõltuvalt jäätmete iseloomust, väikeste jäätmekoguste vastuvõtukohta või vastavate jäätmete kogumise platsile;
- aia- ja biolagunevate jäätmete toojad suunatakse kompostväljakule;
- ladestuseks sobilike jäätmetega prügiveokid suunatakse ladestusalale, kus ladestusala töötaja näitab mahapaneku koha;
- suuremõõtmeliste jäätmete toojad suunatakse suuremõõtmeliste jäätmete sortimis-töötlemisalale.

Väikeste jäätmekoguste vastuvõtualale, kuhu on paigaldatud konteinerid erinevat liiki jäätmete jaoks, on jäätmeid lubatud tuua vaid eraisikutel või sõiduautoga klientidel.

Väikeste jäätmekoguste vastuvõtualale on paigaldatud konteinerid järgmiste jäätmete tarvis: olmejäätmed, elektroonikaseadmed, vanaraud (eraldi must segametall ja värviline metall), joogipakendid, vanapaber, papp.

Lisaks on võimalik tuua Rehviliidu platsile vanu rehve (täpsem info www.rehviliit.ee).

Ohtlike jäätmete vastuvõtuks on paigaldatud konteinerid järgmiste jäätmete jaoks: akud ja patareid, värvid ja lakid, taimekaitsevahendite jäägid, elavhõbedat sisaldavad lambid, vana õli, aegunud ravimid.

Ladestusalal peab tooja laadima oma koorma maha ladestusalatöötaja kätenäidatud kohta. Jäätmete mahakallutamisel toimub teistkordselt jäätmete visuaalne ülevaatus nende ladestuskõlblikkuse kinnitamiseks. Visuaalse vaatluse korral on võimalik kindlaks määrata, kas koorma ülalpool asunud jäätmete all on peidus jäätmeid, mida ei tohi ladestada. Pärast seda, kui tooja on jäätmed paigutanud selleks ettenähtud kohta ja ladestusalatöötaja on fikseerinud nõuetekohaste jäätmete saabumise, lahkub tooja ladestusalalt.

Enne prügilast lahkumist kaalutakse tooja transpordivahend teist korda üle, vormistatakse jäätmete vastuvõtu akt ja maksatakse. Kohapeal saab tasuda nii sularahas kui pangakaardiga.

Tallinna Prügila on avatud tööpäeviti 06.00-22.00 ja puhkepäevadel 08.00-18.00.

Lisainfot saab internetis aadressilt www.landfill.ee või telefonil 609 65 30.

Allan Pohlak,
Tallinna Prügila juhatusel

Jõelähtmel toimub Balti suurim rahvusvaheline golfiturniir

Käesoleva aasta 25.–27. juulil toimub Jõelähtme golfiväljakul Baltimaade suurim rahvusvaheline golfiturniir, Eesti 5. lahtised meistrivõistlused golfis Estonian Amateur Open 2008 by Floorin, millest oodatakse osa võtma 144 golfarit rohkem kui 15 riigist, võistluste eelarve ulatub 2,5 miljoni kroonini.

EOK president Mart Siimann avas mängijate registreerimise Eesti 5. lahtistele meistrivõistlustele golfis. See on ainus golfiturniir Eestis, mis kuulub World Amateur Golf Ranking turniiride nimekirja, kus võistlejad saavad maailma edetabeli punkte.

Estonian Amateur Open 2008 by Floorin korralduskomitee esimehe Arvi Mägini sõnul on organiseerijate eesmärk korraldada läbi aegade kõige kõrgetasemelisem võistlus Eestis. “Lisaks Eesti golfiparemikule ja rahvusvahelistele tippmängijatele ootame sel aastal võistlusi vaatama ka vähemalt 1000 pealtvaatajat,” kommenteeris Mägin.

“Nõudmised osalejatele on kõrged – turniirile saavad registreeruda mängijad, kelle mängutase ehk handicap on meeste arvestuses kuni 12 ja naistel parem kui 18,” lisas Mägin.

Mägini sõnul valiti turniiri toimumiskohaks Jõelähtme väljak, mis on vaieldamatult kõige parema kvaliteediga golfiväljak Eestis, vastates kõigile rahvusvahelise võistluse korraldamise nõuetele.

Eesti Golfi Liit kinnitas Eesti esindusturniiri toimumise Jõelähtme golfikeskuses aastani 2010.

Eesti 5. lahtiste golfi meistrivõistluste Estonian Amateur Open 2008 by Floorin patroonideks on Floorin, Canon, Colliers International, Barons Hotels ja Forbo.

2007. aastal võitis Est Am Open 2007 by Floorin’st osa 82 võistlejat 11-st riigist. Turniiri korraldusmeeskonda kuulus 97 organisatorit ning võistlust jälgis 600 pealtvaatajat. Meeste võistluse võitis Roger Roper Inglismaalt Hole in One’iga. Naiste arvestuses oli parim Mari Suursalu Eestist.

Estonian Golf & Country Club’i poolt hallatav 2006. aastal valminud ja 80 miljonit krooni maksnud täismõõtmes Jõelähtme golfiväljak kuulub Euroopa tippväljakuid koondava PGA European Tour Course ühendusse.

Lisainfo:
Arvi Mägin
Est Am Open by Floorin korralduskomitee esimees
GSM: 50 33 566
E-mail: arvi.magin@floorin.ee

Mait Schmidt
Estonian Golf & Country Club president
GSM: 50 48 133
E-mail: mait@egcc.ee

Õnnitleme lapsevanemaid!

Veebruaris ja märtsis 2008. a. sündinud lapsed

Mona Karolina Luka	Haljava küla
Sandra Pajuste	Kostivere alevik
Sander Pajuste	Kostivere alevik
Kaisa Gloria Kasemaa	Rebala küla
Silver Puri	Loo alevik
Eliise Mäemets	Neeme küla
Ivan Ledjajev	Neeme küla
Fjodor Ledjajev	Neeme küla

Õnnitleme kõiki aprillikuu sünnipäevalapsi, soovime õnne ja tervist!

Eakad sünnipäevalapsed aprillis 2008. a.

95	09.04	MARTA MÜÜRSEPP	Parasmäe küla
87	24.04	MARIA BELOVA	Kostivere alevik
84	03.04	HELMUTH TEDER	Loo alevik
84	14.04	HELMi KAUPONEN	Loo alevik
83	08.04	HELDUR-ERVIN JOHANNSON	Iru küla
83	17.04	ENDEL SEPP	Loo alevik
83	20.04	ARVED PEETRIMÄGI	Võerdla küla
83	07.04	NINA NAUMOVA	Loo alevik
83	18.04	TAMARA URMASTE	Koila küla
82	13.04	BENITA VILHELMINE PAIMETS	Loo alevik
80	14.04	ELMIRE SEPP	Kostivere alevik
75	07.04	HEINO LIISER	Iru küla
75	10.04	LAINe SCHUMANN	Loo alevik
70	19.04	TAPTÕG NOV RUZOV	Jägala küla
70	26.04	EVI KIIGEMAA	Kostivere alevik

Märtsis 2008. a. surnud valla elanikud
Avaldame kaastunnet omastele

MATI REMMEL
ELIISE ELIAS
KALEV REISALU
ÕILME PIIROJA
HELERIN ALLOJA
MARI - LIIS HIMMA
LAINE JÕE

Ametlikud teated on kättesaadavad valla kantseleis ja raamatukogudes

KÕIGI MÄÄRUSTE JA OTSUSTE JUURDE KUULUVA-
TE LISADE JA SELETUSKIRJADEGA SAAB TUTVUDA
JÕELÄHTME VALLAVALITSUSE KODULEHEKÜLJEL:
www.joelahtme.ee

Väljaandja:

Jõelähtme Vallavolikogu ja Vallavalitsus
52 788 70 ja 6054866;
ajaleht@joelahtme.ee

KAS SINUL ON JUBA ISIKLIK MAAKLER?

Pikaajalised Jõelähtme valla piirkonnaga seotud kogemused aitavad mul leida just Teile kõige paremini sobiva lahenduse.

Anneli Sepp

52 11 798

6272600

anneli.sepp@uusmaa.ee

www.uusmaa.ee

**Ostan vene-aegseid
fotoaparaate ja objektive.**

Tel 53895283

OÜ Deltabiuld

MULD

LIIV

KILLUSTIK

TÄITEPINNAS

KALLURTEENUSED

TEL.56618666,5287350

kassihin@hotmail.ee

Wana Kala Kõrts

Neemes pakub tööd
kokale ja baaridaamile-ettekandjale.
Lisainfo 5057553.

Vaata ka www.wanakala.eu

OÜ VISARI METALLITÖÖD

Metalluksed, klaasmetalluksed
Rõdupiirded, trellid
Metallaiad, -väravad
Trepid, keerdtrepid
Saunaahjud, veeboilerid
Suitsuahjud, grillid
Sepatööd

7777

Tel/fax: 6706917 GSM:
5014504

e-mail: visarimetall@hotmail.ee
www.visarimetall.ee

AITAN MÜÜA KINNISVARA

Kaili Tamm
56 268 258

Ville Värk
51 32 422

66 84 700 1partner@1partner.ee www.1partner.ee

1Partner
KINNISVARA

Fekaali vedu

tööpäeviti

telefon 56 256 258

Oü Fekalist

Paigaldame tänava-ja ääre kivie.

Töö kiire ja korralik

Tel. 553 9221

KORSTNAPÜHKIJA TULEB

53653348

tarpap57@hotmail.ee

TAHMAVABA TEHNOLOOGIA

AKT KOLLETE HETKESEISUST

MIDA AKTSEPTEERIVAD

PANGAD - KINDLUSTUSED.

www.saunategija.ee

Tuurmaa OÜ

pakub alljärgnevaid
teenuseid:

Ääre- ja tänavakivide müük
ja paigaldus
Liiv- ja killustikalused
Paekividest teede ja platside
rajamine
Munakivide paigaldus
Kõnniteekividest teede ja
platside rajamine
Haljastus

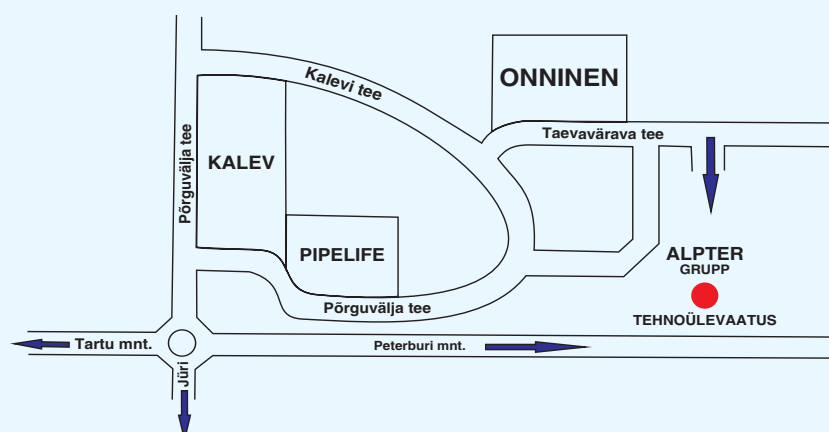
Täpsemat infot võib saada:
Telefonil 58118322

E-mail

veiko.tuurmaa@mail.ee

Koduleht www.tuurmaa.ee

Meil on hea meel teatada, et on avatud uus ülevaatuspunkt aadressil Taevavärava tee 9A Rae vald DAF'i Veoautokeskusega ühes hoones.
Teostame teeliikluses osalevate sõidukitele igat liiki ülevaatusi. Oleme avatud kõikidel tööpäevadel kella 8.00-19.00
Ohutut ja probleemideta liiklemist soovivad Alpter Grupi OÜ ülevaatuspunkti töötajad.

www.alpter.ee tehn.rae@alpter.ee Telefon 606 4230, GSM 5624 6136

